

MØTEINNKALLING

MØTE i Forskning- og forskerutdanningsutvalget og programstyret for ph.d.-utdanningen HF

ONSDAG 4.6.2025 kl. 09.15 -11.00.

Innkalling og saker sendes til følgende representanter:

Representanter:

Ole Hjortland, Randi Koppen (IF), Kirsi Salonen (vara AHKR), Anders Gullestad (LLE),
Torfinn Thomesen Huvenes (FOF), Torjus Midtgarden (settevara SVT/SKOK), Tore Fjetland Øgaard
(B), Melanie Susan Fieldseth (B), Christoffer Janson, (D)
Observatør: Jostein Gundersen (KMD)

Eventuelt forfall bes meldes snarest til personlig varamedlem med kopi til Kirsten.Moen@uib.no

Bergen, 28.5.2025

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Kirsten Moen
seksjonssjef,
seksjon for forskning og formidling

SAKSLISTE

I. Godkjenning av innkalling og saksliste

II. Protokoll fra FFU 23.04.2025 (tidligere godkjent)

III. Saker: forskerutdanning

Sykefravær blant stipendiater, presentasjon ved Arve Sennesvik, seksjonssjef HR

PS 09/25 Krav om karriereplan for alle stipendiater

PS 10/25 Oppfølging av 6-årig programevaluering: Reakkreditering av fakultetets ph.d.-program

PS 11/25 Oppfølging av 6-årig programevaluering: Tilbud om kurs i universitetspedagogikk

PS 12/25 Oppfølging av o-sak VI a) 23.04.2025: Endringer i kvalifikasjonskravene for opptak

PS 13/25 Oppdatering av programstyrets mandat ifm. endringer i programbeskrivelsen

PS 14/25 Oppretting av nytt felles ph.d.-emne ved AHKR

IV. Orienteringssaker: forskerutdanning

- a. Oppfølging av PS 5/25 Oppfølging av kandidater etter endt finansiering
- b. Oppfølging av PS 6/25 Retningslinjer til gjenbruk av tekst i ph.d.-utdanningen - ETTERSENDES

V. Saker: forskning

FU 07/25 Veikart for forskningsinfrastruktur ved HF

FU 08/25 Publiseringsstrategi HF

FU 09/25 Løypemelding nr. 3 for eksterntfinansiert forskning

VI. Orienteringssaker: forskning

- a. Informasjon og rutine for prosjektetableringsstøtte (PES) ved HF 2025-2027
- b. Informasjon og rutine for mentorordning til ERC-søkere ved HF 2025
- c. Overgang fra Cristin og BORA til Nasjonalt vitenarkiv (NVA)
- d. Saker fra Universitetets innovasjonsutvalg, [21. mai](#)
- e. [Program for forskningsledelse](#) - frist for påmelding er 8.juni
- f. [Møteplan for FFU høsten 2025](#)

Eventuelt

Sak: PS 09/25
Møte: 04.06.2025

Krav om karriereplan for alle stipendiater

Dokumenter i saken:

- [Forskrift til UH loven \(§3-19 Stipendiat\)](#)
- [Utkast til karriereplan for ph.d.-ved UiB](#) (UiB Ferd)
- [Karriereplan for stipendiater](#) (NTNU)
- Rutiner for organisering av stipendiaters arbeidsperiode (fakultetsstyre 07.06.2011)
- Karriere- og utviklingsplan for postdoktorer med og uten pliktarbeid

Bakgrunn:

I forskrift til revidert UH-lov av 01.08.2024 står det følgende

§ 3-19.Stipendiat

[...]

En stipendiatstilling skal føre til oppnådd doktorgrad og bidra til at den ansatte kvalifiserer seg for relevante karrierer ved høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner og andre sektorer i arbeidslivet der forskningskompetanse kreves.

Minst tre årsverk av den totale åremålsperioden skal være dedikert til doktorgradsarbeid. Stillingen kan i tillegg omfatte annet karrierefremmende arbeid.

Det skal utarbeides en karriereplan som spesifiserer den kompetansen som stipendiaten skal opparbeide seg. Institusjonen har ansvar for at karriereplanen følges opp og at stipendiaten har tilgang til karriereveiledning gjennom doktorgradsutdanningen.

[...]

Alle stipendiater har altså etter 01.08.2024 krav på en karriereplan, uavhengig av om ansettelsen omfatter karrierefremmende arbeid ut over selve doktorgradsarbeidet. Det karrierefremmende arbeidet og karriereplanen som følger stipendiatstillingen faller ikke inn under programstyrets ansvarsområde, men er knyttet til stipendiatens ansattstatus. Ansvar for tilrettelegging og gjennomføring ligger derfor i arbeidsgiverlinjen.

Det er likevel viktig at programstyret, og alle som jobber for å fremme stipendiatens arbeidssituasjon, ser det karrierefremmende arbeidet og doktorgradsarbeidet i sammenheng. En karriereplan skal bidra til dette.

Det humanistiske fakultet har i dag ingen retningslinjer for utforming og oppfølging av en karrierplan, men det faller naturlig å bygge videre på det man tidligere har omtalt som stipendiatenes pliktarbeidsavtale, samt eksisterende mal for karriere- og utviklingsplan for postdoktorer med og uten pliktarbeid.

Prodekans merknader

Obligatorisk karriereplan for ph.d.-kandidater inngår som en bredere innsats for å fremme arbeidslivsrelevans i forskerutdanningene, særlig relevans for andre sektorer enn UH-sektoren. Karriereplanene bør dekke lønnet karrierefremmende arbeid dersom det er relevant, men det er like viktig at vi har meningsfulle karriereplaner for kandidater uten et fjerde år. En felles mal for karriereplanene, samt retningslinjer for bruk, vil kunne sikre at alle kandidater i programmets får god oppfølging. Fakultetsledelsen vil ta initiativ til å utvikle en mal i samråd med grunnenhetene.

Forslag til vedtak:

Programstyret tar saken til etterretning.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Rutiner for organisering av stipendiaters arbeidsperiode

1. Samlet tilsettingsperiode i stipendiatstillinger finansiert over universitetets grunnbevilgning er som hovedregel fire år. Utdanningsdelen av stillingen utgjør 3 år, mens arbeidsperioden utgjør 1 år.
2. Så snart tilbud om tilsetting er sendt ut, kontakter primær grunnenhet (instituttet eller senter) stipendiaten og avtaler eventuell arbeidsperiode. Skriftlig bekreftelse på arbeidsperiode sendes til Det humanistiske fakultet v. personal- og økonomiseksjonen før arbeidsavtale sendes ut.
3. Senest når stipendiaten er tiltrådt skal det i samråd med stipendiat og hovedveileder utarbeides en detaljert plan for organisering av arbeidet etter vedlagt mal. Grunnenheten(e) er sammen med hovedveileder ansvarlig for at planen utarbeides. Den skal signeres av stipendiat, hovedveileder og grunnenhet før den sendes personal- og økonomiseksjonen ved fakultetet for oppbevaring i personalmappen.
4. Arbeidsområdet bør defineres bredt, og ved utarbeiding av arbeidsplan skal det også tas hensyn til at pliktarbeidet kan gi verdifulle erfaringer for senere yrkesutøvelse. Arbeidet kan f.eks. inkludere undervisning, veiledning, eksamen og sensur, konferanseplanlegging, ansvar for tidsskrifter, språkvask, arbeid knyttet til eksternt finansiert forskning, forskningsformidling med mer. Institutt og stipendiat kan avtale at arbeidet legges til visse semestre innenfor den samlede tilsettingsperioden. Instituttet bør så vidt mulig legge til rette for at undervisningen legges til visse semestre.
5. Stipendiaten skal som hovedregel ha undervisningsrelaterte arbeidsoppgaver i inntil 60 % av arbeidsperioden. Den resterende tiden, minst 40 %, skal settes av til administrativt og faglig arbeid. En arbeidsperiode på ett år regnes på følgende måte: Ett år utgjør 1695 arbeidstimer, hvorav 1017 timer til undervisning og 678 timer til administrasjon og faglig arbeid. Med unntak av forelesninger der stipendiatene får faktor 6 og veiledning der det blir gitt faktor 3.5, regnes ordinære timeregnskapsfaktorer.

Dersom det er ønske om å fravike hovedregelen, skal dette godkjennes av fakultetet.

Arbeidsplan

Tidsrom:

Stipendat

Stipendperiode

Semester	Emne / oppgave	Undervisnings- timer/arbeidstimer	Evt faktor	Arbeidstimer
Hele perioden				
Hele perioden				
	Totalt			0

Karriere- og utviklingsplan for postdoktorer med pliktarbeid

Navn:		
Periode:		
Tittel på prosjekt:		
Fagfelt:		
Mentor:		
Del av prosjekt:		
Prosentfordeling av pliktarbeidet	Undervisning (normalt 60%):	Faglig arbeid og administrasjon (normalt 40%):

Om karriere- og utviklingsplanen

Planen skal bidra til at den ansatte etter endt periode skal være kvalifisert til en vitenskapelig toppstilling. Planen skal ta utgangspunkt i den ansattes behov for kompetanseutvikling og erfaring for å nå målsetningen.

Enhetsleder er ansvarlig for at planen utarbeides, men kan delegere til andre i faglig ledelse. Planen utvikles av den ansatte i samarbeid med den som har personalansvaret. Det er viktig at det avklares hvordan punktene i planen skal bli oppnådd. Institutt/senter har et ansvar for å tilrettelegge for at målene i planen kan oppnås. Planen bør lages samtidig med at det settes opp en plan for pliktarbeidet.

Planen skal signeres av den ansatte, mentor og den som har personalansvaret.

Forskning og formidling (inkl. publisering)

Formuler så konkret som mulig mål for forskning og formidling, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Undervisning og veiledning

Formuler så konkret som mulig mål for undervisning og veiledning, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Internasjonalisering og nettverksbygging

Formuler så konkret som mulig mål for internasjonalisering og nettverksbygging, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Forskningsadministrasjon (inkl. organisering av seminarer/konferanser)

Formuler så konkret som mulig mål for forskningsadministrasjon, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Fremdriftsplan

Fremdriftsplanen skal bidra til at målsetningene beskrevet over kan oppnås. Fremdriftsplanen bør sees i sammenheng med pliktarbeid og eventuelle planer for utenlandsopphold.

1. år
2. år
3. år
4. år

Karriere- og utviklingsplan for postdoktorer uten pliktarbeid

Navn:	
Periode:	
Tittel på prosjekt:	
Fagfelt:	
Mentor:	
Del av prosjekt:	

Om karriere- og utviklingsplanen

Planen skal bidra til at den ansatte etter endt periode skal være kvalifisert til en vitenskapelig toppstilling. Planen skal ta utgangspunkt i den ansattes behov for kompetanseutvikling og erfaring for å nå målsetningen.

Enhetsleder er ansvarlig for at planen utarbeides, men kan delegere til andre i faglig ledelse. Planen utvikles av den ansatte i samarbeid med den som har arbeidsgiveransvaret. Det er viktig at det avklares hvordan punktene i planen skal bli oppnådd. Institutt/senter har et ansvar for å tilrettelegge for at målene i planen kan oppnås.

Planen skal signeres av den ansatte, mentor og den som har arbeidsgiveransvaret.

Forskning og formidling (inkl. publisering)

Formuler så konkret som mulig mål for forskning og formidling, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Internasjonalisering og nettverksbygging

Formuler så konkret som mulig mål for internasjonalisering og nettverksbygging, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Forskningsadministrasjon (inkl. organisering av seminarer/konferanser)

Formuler så konkret som mulig mål for forskningsadministrasjon, og eventuelt hvilke aktiviteter som skal bidra til å nå målene. Mentors rolle i aktivitetene bør beskrives.

Fremdriftsplan

Fremdriftsplanen skal bidra til at målsetningene beskrevet over kan oppnås. Fremdriftsplanen bør sees i sammenheng med eventuelle planer for utenlandsopphold.

1. år
2. år
3. år

Sak: PS 10/25
Møte: 04.06.2025

Oppfølging av 6-årig emneevaluering. Reakkreditering av fakultetets ph.d.-program

Dokumenter i saken:

- [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB](#)
- [Studiekvalitetsforskriften](#)
- [Studietilsynsforskriften](#)
- Rapport: Periodisk evaluering av ph.d.-programmet ved HF (vedlegg)

Bakgrunn:

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB plasserer ansvaret for de fakultetsvise ph.d.-programmene og oppfølgingen av kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen hos de ulike programstyrene. Dette gjelder også for den mer omfattende evalueringen av det fakultetsvise ph.d.-programmet som helhet.

Ifølge kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen (pkt. 5.3.), skal ph.d.-programmene ved UiB evalueres minst hvert sjette år. Evalueringen skal gjennomføres av en i hovedsak ekstern komite og gi et og overordnet blikk på ph.d.-programmet. Komiteen skal se på helheten i programmet og gi råd om forbedringspotensial. Fakultetet velger i hovedsak selv hvilke elementer i programmet som skal evalueres, men evalueringen skal minimum bestå av en evaluering av om ph.d.-programmet oppfyller Studiekvalitetsforskriftens § 3-3 Akkreditering av doktorgradsstudier og Studietilsynsforskriftens kapittel 2 Akkreditering av studietilbud. På bakgrunn av den 6-årige programevalueringen skal ph.d.-programstyret gi råd om eventuell reakkreditering av fakultetets ph.d.-program. Ansvaret for selve reakkrediteringen ligger hos fakultetsstyret, som er programeier.

Det humanistiske fakultet gjennomførte periodisk evaluering av fakultetets ph.d.-program høsten 2024 og evalueringskomiteens rapport ble presentert for programstyret allerede på programstyrets møte 12. februar i år (PS 01/25).

Komiteens vurdering er at ph.d.-programmet ved det humanistiske fakultet UiB tilfredsstiller kravene i gjeldende retningslinjer, og at organisering og rutiner legger til rette for at stipendiatene kan nå programmets læringsmål.

Forslag til vedtak:

Styret for ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet slutter seg til vurderingskomitéens konklusjon når det gjelder ph.d.-programmets overordnede kvalitet, og råder fakultetsstyret til å reakkreditere fakultetets ph.d.-program.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Periodisk evaluering av ph.d.- programmet ved Det humanistiske fakultet, UiB

29.11.2024

Innhold

Sammendrag	4
Bakgrunnsinformasjon	5
Periodisk evaluering	6
Evalueringspanel	7
Mandat og prioriterte områder	8
Overordnet kvalitet.....	9
Faglig-sosial integrering.....	10
Opplæringsdelen	11
Karrierefremmende arbeid.....	12
Internasjonalisering	13
Gjennomføring og frafall	13
Arbeidslivsrelevans	14
Anbefalinger	14

Sammendrag

Panelets vurdering er at ph.d.-programmet ved det humanistiske fakultet ved UiB tilfredsstillende i gjeldende retningslinjer, og at organisering og rutiner legger godt til rette for at stipendiatene kan nå programmets læringsmål. Kandidatene følges opp både faglig og administrativt fra de ansettes til avhandlingen er levert og forsvart, med tydelig ansvarsfordeling mellom instituttleder, faglig forskningskoordinator og administrativ ph.d.-koordinator. Det ser også ut til å være innarbeidede og tydelig kommuniserte rutiner knyttet til sentrale milepæler i arbeidet (oppstart, midtveis og avslutning). Det er noen forskjeller i hvordan oppfølging av stipendiatene gjøres på de ulike instituttene, hvilket virker rimelig ut ifra størrelse på både instituttene og de ulike fagmiljøene som her inngår, samt antall ph.d.-stipendiater. Stipendiatene ser ut til å være godt integrert i sine respektive fagmiljø, og instituttene og faggruppene ser ut til å ha vellykkede strategier for å legge til rette for utvikling av faglig identitet.

Stipendiatenes faglige utbytte av fakultetets egne ph.d.-emner ser ut til å være svært sprikende, noe som ser ut til å handle om hvor mye forkunnskap de har og hvor relevant emnene oppfattes for eget doktorgradsarbeid. Det er imidlertid gjennomgående at emnene oppleves som en viktig sosialiseringsarena for stipendiatene, og at det å gjøre noe sammen og ha noen felles referansepunkter har en verdi i seg selv. Flere av de intervjuede stipendiatene etterlyste opplæring i universitetspedagogikk, og de som hadde hatt et slikt kurs som del av sin opplæringsdel var svært fornøyd med dette. Det er ellers bred enighet i at fleksibilitet i opplæringstilbudet er viktig og nødvendig, men at det både trengs flere tilbud og et mer transparent og forutsigbart system for godkjenning av poenggivende aktiviteter.

En stor andel av fakultetets ph.d.-stipendiater har fire års stipend som inkluderer ett år med karrierefremmende arbeid. Det karrierefremmende arbeidet trer frem som et tveegget sverd, som på den ene siden gir erfaringer som mange av de intervjuede stipendiatene omtaler som svært betydningsfullt for videre arbeidsliv enten det blir i academia eller andre steder og på den andre siden krevende og til dels uforutsigbart og forstyrrende. Mens instituttene har et mål om å planlegge for at stipendiatene skal gis oppgaver som er i tråd med deres fagkompetanse og interesser, opplever en del av stipendiatene at de får stort ansvar og en betydelig arbeidsmengde som skal utføres innenfor et nokså begrenset tidsrom og i noen tilfeller med begrensede muligheter for langsiktig planlegging.

Gjennomføring er et tema som opptar instituttledelsen, og det ble av flere ytret at denne er lavere enn ønsket. Selv om fakultetet har en del innarbeidede rutiner for å sikre at stipendiatene skal kunne ha god fremdrift, er panelets vurdering at det særlig i stipendperiodens siste fase kan være noe å hente på mer systematisk oppfølging og noen obligatoriske aktiviteter.

Bakgrunnsinformasjon

Ved Universitetet i Bergen ble det i november 2017 bestemt at det skulle være ett ph.d.-program per fakultet, og et felles ph.d.-program for alle fakultetets fagområder ble opprettet av Universitetsstyret i april 2019. I forlengelsen av dette ble det også bestemt at stipendiatene innenfor de vitenskapelige disiplinene ved Fakultet for kunst, musikk og design (KMD), skulle knyttes til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet. Disse disiplinene er knyttet til Griegakademiet – Institutt for musikk (GA), som før opprettelsen av KMD i 2017 lå under Det humanistiske fakultet. Dette samarbeidet er regulert av en egen avtale. Avtalen gir også KMD anledning til å anmode om opptak av eksternt finansierte kandidater på linje med fakultetets egne institutter.

Fakultetet er organisert i fire institutt og to sentre, også omtalt som grunnenheter, der hvert av instituttene samler et varierende antall fagdisipliner og fagmiljøer av ulik størrelse, mens sentrene tverrfakultære. De seks grunnenhetene er: Institutt for fremmedspråk (IF), Institutt for Lingvistiske, litterære og estetiske studier (LLE), Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR), Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (FOF), Senter for (SKOK) og Senter for vitenskapsteori og etikk (SVT).

Følgende tabell gir et innblikk i hvor mange kandidater som er opptatt på programmet, hvor mange nye kandidater som er tatt opp hvert år de siste fem år, antall disputaser per år og antall underkjenninger og frafall:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ²
Antall kandidater ¹	152	136	128	122	121	112
Frafall	19	5	14	7	7	? ³
Disputaser	21	14	16	13	19	20
Underkjenninger	2	2	2	2	1	1
Opptak	24	13	12	21	27	22

1) Rapportert til SSB 15. oktober

2) Basert på beregninger per 30.11.2024

3) Frafallstall for 2024 blir ikke tilgjengelige før i 2025

Tallene for antall kandidater og frafall er preget av at fakultetet lenge hadde en svært liberal praksis med å la kandidatene bli stående i programmet etter at finansieringen var gått ut, og at man fra 2019 har vært opptatt av å avslutte kandidater uten en reell plan for ferdigstillelse.

Opptaket ved den enkelte grunnenhet og fordelingen mellom egenfinansierte og eksternt finansierte (BOA) kandidater vil variere sterkt fra år til år. Finansieringen av kandidater tatt opp på programmet fordeler seg slik:

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opptak over tid	24	13	12	21	27	22
Grunnbevilling	15	8	2	14	15	12
BOA ¹	6	2	7	3	10	6
Eksterne ¹	3	3	3	4	2	4

- 1) Bidrag- og oppdragsfinansiert
- 2) Alle kandidater uten ansettelse ved Det humanistiske fakultet

Finansieringen av kandidater med opptak i 2024 fordelt på grunnenhetene:

	IF	LLE	AHKR	FOF	SKOK	SVT	GA/KMD	HF
Opptak i 2024	4	13	3	0	0	1	1	22
Grunnbevilling	4	7	1	0	0	1	0	12
BOA	0	5	0	0	0	0	0	6
Eksterne	0	1	2	0	0	0	1	4

Doktorgradsutdanningen ved fakultetet har i hovedsak rekruttert kandidater fra Norge og Europa. Av de kandidatene som er tatt opp på programmet i 2024, er 59% norske statsborgere og 53% hadde en mastergrad fra UiB. 42% hadde mastergrad fra et annet land enn Norge. Siden 2019 har andelen utenlandske kandidater ligget stabilt på ca. 30-40%, mens det er en tydelig økning i andelen av kandidater med bakgrunn utenom Europa.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opptak	24	13	12	21	27	22
Norske	54% (13)	69% (9)	58% (8)	71% (15)	52% (14)	59% (13)
Europeiske	42% (10)	23% (3)	25% (3)	24% (5)	30% (8)	27% (6)
Ikke europeiske	4% (1)	8% (1)	17% (2)	5% (1)	18% (5)	14% (3)

Opplæringsdelen i forskerutdanningen består av 30 studiepoeng, hvorav minimum 20 studiepoeng skal avlegges etter opptak. 15 studiepoeng skal avlegges som obligatoriske emner tilbudt ved fakultetet:

- VITHF900: Vitenskapsteori og etikk: 10 studiepoeng
- PHDOF903: Literature review and publishing: 5 studiepoeng

Periodisk evaluering

Den seksårige programevalueringen er del av Universitetet i Bergens kvalitetssystem for ph.d.-utdanning. Formålet med evalueringen er å få et eksternt og overordnet blikk på helheten i ph.d.-programmet. Evalueringen skal gi råd om forbedringspotensial med tanke på gjennomføring og kvalitet. Programstyret for ph.d.-utdanningen ved fakultetet er ansvarlig for å følge opp evalueringen. Dette er første gang det aktuelle programmet er gjenstand for periodisk evaluering.

Evalueringspanel

Til å gjennomføre programevalueringen oppnevnte fakultetet en programevalueringskomite bestående av følgende personer:

- Guro Korsnes Kristensen, professor og instituttleder ved Institutt for tverrfaglige kulturstudier (KULT), NTNU (leder)
- Anne Birgitte Rønning, professor ved Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS), UiO
- Erik Carlson, professor ved Filosofiska institutionen, Uppsala universitet
- Heming Gujord, professor Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (LLE), UiB
- Ph.d.-kandidat Alejandro Ayala Wold, ph.d.-stipendiat ved Institutt for fremmedspråk (IF), UiB

Elisabeth Akselvoll, rådgiver ved Det humanistiske fakultet ved UiB, fungerte som panelets sekretær.

Panelet ble oppnevnt av Det Humanistiske fakultet ved UiB 28.08.2024 og bedt om å levere sin rapport 30.11.2024.

Metode

En rekke dokumenter er gjort tilgjengelige for panelet:

- Programbeskrivelse Ph.d. HF
- Avtale ved opptak til ph.d.-programmet ved HF, UiB (ph.d.-avtale)
- Ph.d.-utdanningsmeldingen 2021, 2022 og 2023
- Rapport om opplæringsdelen i ph.d.-programmet ved HF (Koppenrapporten)
- Rapport om opptakskravene til ph.d.-programmet ved HF (Hjortland 1)
- Rapport om opptakskravene til ph.d.-programmet ved HF (Huvenesrapporten)
- Rapport om veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved HF (Hjortland 2)
- Fakultetets egnevaluering
- Veileder for bedømmelse av ph.d.-avhandlinger ved HF
- Årlige prosesser i forskerutdanning og studiekvalitet
- Oversikt over programstyresaker de siste tre år
- Ph.d.-alumnusundersøkelsen 2023
- Ph.d.-kandidatundersøkelsen 2023, 2022 og 2017-2021 (samleundersøkelse)
 - Relevante lover, forskrifter, retningslinjer og strategi

Evalueringspanelet startet sitt arbeid med å be prodekan for forskning ved Det humanistiske fakultet, Ole Hjortland, om å gi en presentasjon av ph.d.-programmet, inkludert en refleksjon

rundt dets styrker og svakheter. Hjørtlands presentasjon bygde i stor grad på programmets egevaluering og ble fulgt opp av en åpen spørsmålsrunde.

I tillegg til dokumentene og samtalen med prodekan, har panelet intervjuet et utvalg personer som fra ulike posisjoner har bidratt med informasjon om de forhold panelet var bedt om å vurdere. Alle intervju ble gjennomført digitalt. Intervjuene var med:

- Ph.d.-stipendiater: Sju stipendiater fordelt på to intervju. Stipendiatene fordeler seg på alle fire institutt og ett senter og var på ulike steder i ph.d.-prosessen. Det er både eksternt og internt rekrutterte og internt og eksternt finansierte kandidater blant de intervjuede. Ett intervju ble gjennomført på norsk og ett på engelsk.
- Leder og sekretær for STIP-HF (Stipendiatforeningen ved Det humanistiske fakultet)
- Administrative ph.d.-koordinatore: To deltakere fra to forskjellige institutt.
- Forskningskoordinatorer: Fire fordelt på fire forskjellige institutt.
- Instituttledere: To instituttledere og en senterleder (en instituttleder meldte avbud kort tid før intervjuet).
- Uteksaminerte ph.d.- kandidater som også representerer arbeidslivet utenfor UiB: Tre kandidater. De intervjuede alumnene hadde nokså ulike jobber og representerte både offentlig forvaltning, kulturliv og privat næringsliv.

Panelet hadde opprinnelig et ønske om å også intervju ph.d.-veiledere. Da det viste seg å være vanskelig å rekruttere informanter til disse intervjuene, ble det besluttet at siden både instituttledere og forskningskoordinatorer har mye erfaring med veiledning på ph.d.-nivå som også ble aktualisert i intervjuene, var dette perspektivet allerede godt dekket. Intervjuet med STIP HF ga innblikk i mange stipendiaters erfaringer og var slik en svært nyttig informasjonskilde som supplerte intervjuene med ph.d.-stipendiater.

Mandat og prioriterte områder

Programevalueringskomiteen ble av programstyret bedt om å avgi en skriftlig evaluering av kvaliteten i ph.d.-programmet, som minimum inkluderer en vurdering av:

- I hvilken grad programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitetsforskriftens § 3-3 (Akkreditering av doktorgradsstudier) og Studietilsynsforskriftens kapittel 2 (Akkreditering av studietilbud)
- Læringsutbyttet i programmet
- Opplæringsdelen i programmet
- Veiledning
- Læringsmiljøet, både faglig og sosialt
- Vilkår og prosess for opptak
- Krav til avhandlinger
- Kriterier for bedømmelse
- Samfunns- og arbeidslivsrelevans
- Gjennomstrømming og gjennomføring (6-årsmålet)

I fakultetets egevaluering og i prodekan Hjortland sin presentasjon til panelet ble følgende tema lagt frem som særlig utfordrende:

- Gjennomstrømming/fracfall
- Sårbarhet knyttet til små fagmiljø
- Nyere endringer i opplæringsdelen

Evalueringspanelet vil i denne rapporten svare ut bestillingen fra mandatet, samt se nærmere på de utfordringene som egevalueringen og prodekan har trukket frem.

Overordnet kvalitet

Panelets vurdering er at ph.d.-programmet ved det humanistiske fakultet ved UiB tilfredsstillende oppfyller kravene i gjeldende retningslinjer, og at organisering og rutiner legger til rette for at stipendiatene kan nå programmets læringsmål. Kandidatene følges opp både faglig og administrativt fra de ansettes til avhandlingen er levert og forsvart, med tydelig ansvarsfordeling mellom instituttleder, faglig forskningskoordinator og administrativ ph.d.-koordinator. Det ser også ut til å være innarbeidede og tydelig kommuniserte rutiner knyttet til sentrale milepæler i arbeidet (oppstart, midtveis og avslutning) som er godt kjent for fakultetets stipendiater. Det er noen forskjeller i hvordan oppfølging av stipendiatene gjøres på de ulike instituttene, noe som virker rimelig ut ifra størrelse på både instituttene og de ulike fagmiljøene som her inngår, samt antall ph.d.-stipendiater. Instituttene og faggruppene ser ut til å ha gode strategier for å legge til rette for utvikling av faglig identitet. Gjennom fakultetets obligatoriske ph.d.-emner legges det også til rette for utviklingen av fellesskap og samhold blant stipendiater fra ulike institutt og fagmiljø. I denne sammenheng er stipendiatforeningen STIP HF, som både arrangerer en rekke ulike aktiviteter og jobber for å sikre gode arbeidsbetingelser for stipendiatene, også en svært viktig aktør. Stipendiatene ser ut til å være godt inkluderte i sine respektive fagmiljø på instituttene, med muligheter for å delta på en rekke ulike aktiviteter som bidrar til å utvikle deres kompetanse og faglighet. Stipendiatene ga også uttrykk for at det var lett å tilegne seg nødvendig informasjon om programmet, og at det er etablert gode rutiner for informasjonsdeling og oppfølging både i forbindelse med oppstart og underveis i løpet. Når det gjelder stipendiatenes faglige utvikling og produksjon, spiller veilederne en særlig viktig rolle. I store trekk ser det ut til at stipendiatene opplever at de får nødvendig oppfølging og støtte fra sine veiledere, selv om det her også kom opp unntak som viser at dette er noe som krever vedvarende lederoppmerksomhet og gode rutiner.

Fakultetet tilbyr to ph.d.-emner som begge er obligatoriske for samtlige av fakultetets stipendiater. Stipendiatenes faglige utbytte av disse emnene ser ut til å være svært sprikende, alt etter hvor mye forkunnskap de har og hvor relevant emnene oppfattes for eget doktorgradsarbeid. Det er imidlertid gjennomgående at emnene oppleves som en viktig sosialiseringsarena for stipendiatene, og at det å gjøre noe sammen og ha noen felles

referansepunkter slik sett har en verdi i seg selv. For øvrig opplæring henvises stipendiatene til fakultetets forskerskoler og forskerskoler og kurs ved andre institusjoner, i tillegg til at det er mulig å få godkjenning for at også annen faglig aktivitet, som for eksempel konferansepresentasjoner, kan inngå som del av opplæringsdelen. Flere av de intervjuede stipendiatene etterlyste opplæring i universitetspedagogikk, og de som hadde hatt et slikt kurs som del av sin opplæringsdel var svært fornøyd med dette. Det er ellers bred enighet i at fleksibilitet i opplæringstilbudet er viktig og nødvendig, men at det både trengs flere tilbud, samt et mer transparent og forutsigbart system for godkjenning av poenggivende aktiviteter.

En stor andel av fakultetets ph.d.-stipendiater har fire års stipend som inkluderer ett år med karrierefremmende arbeid. Dette ekstraåret trer frem som et tveegget sverd, som på den ene siden gir erfaringer som mange av de intervjuede stipendiatene omtaler som svært betydningsfullt for videre karriere og på den andre siden krevende og til dels uforutsigbart og forstyrrende. Mens instituttene har et mål om å planlegge for at stipendiatene skal få oppgaver som er i tråd med deres fagkompetanse og interesser, opplever en del av stipendiatene at de får stort ansvar og en betydelig arbeidsmengde som skal utføres innenfor et nokså begrenset tidsrom og i en del tilfeller med begrensede muligheter for langsiktig planlegging.

Gjennomføring er et tema som opptar fakultetsledelsen, og det ble av flere ytret at denne er lavere enn ønsket. Selv om fakultetet har en del innarbeidede rutiner for å sikre at stipendiatene skal kunne ha god fremdrift, er panelets vurdering at det særlig i stipendperiodens siste fase kan være noe å hente på mer systematisk oppfølging og noen obligatoriske aktiviteter.

Faglig-sosial integrering

Det sosiale rammeverket for ph.d.-stipendiater er ofte lite strukturert. Mens universitet og fakultet tilbyr en rekke sosiale aktiviteter for studenter og ansatte, er det ikke alle tilbud som treffer den spesifikke situasjonen som stipendiater befinner seg i som verken student i tradisjonell forstand eller fast ansatt. For stipendiatene selv kan dette føre til en følelse av å falle mellom to stoler, og i dette ligger det også en risiko for isolasjon og ensomhet.

I intervjuene med stipendiatene og alumnene fant vi at noen av dem i perioder hadde opplevd å stå alene i å navigere både de faglige og sosiale aspektene ved arbeidsdagen, noe som kan bidra til en følelse av utenforskap. Samtidig fant vi at instituttene var opptatt av å sikre god sosial og faglig integrering av sine stipendiater. På ledelsesnivå hos instituttene blir det understreket at ph.d.-stipendiatene forstås som en del av ansattgruppen og dermed har tilgang til de aktiviteter som instituttene tilbyr. I tillegg tilbyr faggrupper og prosjektgrupper aktiviteter og opplegg som stipendiatene også inngår i. For stipendiater innen små fagfelt, er gjerne faggruppen viktig for utvikling av faglig identitet, samtidig som det også for nettopp disse stipendiatene er særlig viktig med felleskap ut over det en mindre og kanskje sårbar faggruppe kan tilby. I denne sammenheng ser forskerskoler ut til å ha en viktig funksjon.

Også stipendiatforeningen ved Det humanistiske fakultet, STIP-HF, ser ut til å spille en avgjørende rolle for stipendiatenes trivsel, opplevelse av tilhørighet og utvikling av faglig identitet. Foreningen fungerer som en plattform hvor stipendiater kan komme sammen, dele erfaringer og gi hverandre støtte i møte med felles utfordringer. Foreningen har også blitt en svært viktig aktør i å skape et sosialt fellesskap for stipendiatene ved å arrangere møter, skrive dager og temakvelder. STIP-HF løfter også fram stemmene til stipendiater i ulike beslutningsfora, med et mål om å sikre at denne gruppen ansatte blir hørt. STIP-HF har en leder og sekretær, som begge får sin innsats i foreningen definert som karrierefremmende arbeid.

Opplæringsdelen

Ph.d.-stipendiatenes erfaring med og vurdering av fakultetets egne obligatoriske ph.d.-emner var svært varierende. Mens noen av de intervjuede stipendiatene understreket at de opplevde Vitenskapsteori og etikk og Literature review og publishing som gode og relevante emner, var det andre som beskrev dem som for basale og for lite relevante for egen ph.d.-utdanning. En del snakket varmt om deltagelse i forskerskoler (både fakultetets egne to forskerskoler og forskerskoler utenfor UiB). Det ser ut til at forskerskolene kan ha særlig stor betydning for små fag, hvor eget fagmiljø er begrenset. Blant annet observerte vi hvordan en del stipendiater gjennom forskerskoler opplevde fellesskapet som disse skolene ga som en faglig trygghet, i tillegg til at de var sosialt stimulerende.

De intervjuede stipendiatene har i varierende grad hatt tilgang til andre relevante ph.d.-emner. Av den grunn ble det fremhevet som svært positivt at det innenfor programmet ligger en mulighet for å få studiepoeng for konferansedeltagelse, kronikker ol. Samtidig var det flere av stipendiatene som hadde erfaringer med at det var vanskelig å vite hva som ga poeng og ikke og hvor mye, og noen mente også at det her kunne være variasjoner som var vanskelig å forstå. Det ble også påpekt at administrativ godkjenning kunne være vanskelig å få.

Flere av stipendiatene nevnte at de savnet muligheten til å ta pedagogisk kurs som del av opplæringen, noe som kan medføre utrygghet i møte med studentene, samtidig som det svekker deres forutsetninger for å levere undervisning av høy kvalitet. De som hadde hatt denne muligheten trakk det også frem som svært nyttig og positivt med tanke på det kvalifiserende arbeidet og også ph.d.-ens mer generelle arbeidslivsrelevans. Noen av stipendiatene påpekte også at engelsk variant av dette kurset ville kunne vært av stor nytte. Dette behovet ble bekreftet av STIP-HF, som hadde mottatt mange henvendelser fra stipendiater som etterlyser muligheten til å ta et slikt kurs.

Denne fleksibiliteten er særlig viktig på mindre fagområder hvor det eksisterer færre fagspesifikke kurs og skoler, men ser ut til å virke positivt også for stipendiater på større fagområder. Både ph.d.-kurs og forskerskoler ser ut til å ha en viktig nettverksbyggende og sosial funksjon som stipendiatene satte pris på. Forskningskoordinatorer og instituttledere bekreftet utfordringer med å etablere ph.d.-emner som treffer en så bred målgruppe og ser dilemma mellom bredde og spesialisering.

Karrierefremmende arbeid

Alle fakultetets internfinansierte stipendiater er ansatt for fire år, hvorav ett skal benyttes til karrierefremmende arbeid (tidligere pliktarbeid). Fakultetet har siden 2023 arbeidet systematisk for at flere ph.d.-kandidater skal få tilgang til karrierefremmende arbeid, og i 2024 har 5 av 6 BOA-finansierte stipendiater blitt ansatt på 4-årskontrakter.

Inntil 60% av dette året skal anvendes til pedagogisk arbeid, og minst 40% til administrativt arbeid. I intervjuer ble vi presentert for ulike opplegg som skulle sikre god oppfølging av stipendiatenes karrierefremmende arbeid, som blant annet undervisningsmentor og delt undervisning med egen veileder. Disse ordningene så imidlertid ikke ut til å være brukt og fulgt opp i alle institutt, og flere av de intervjuede stipendiatene ga også eksplisitt uttrykk for å oppleve seg veldig alene om noen bestemte undervisningsaktiviteter. For de øvrige ser det ut til å være mer tilfeldig hva slags oppfølging stipendiatene får. Mens noen opplever å ha svært gode erfaringer med å undervise i relevante emner sammen med for eksempel egen veileder, opplever andre seg kastet ut i ukjent og krevende oppgaver uten å ha noen å støtte seg til. Viktigheten av opplæring i universitetspedagogikk var et tilbakevendende tema i samtalen med aktive og uteksaminerte stipendiater. Mens de som hadde fått og benyttet seg av dette tilbudet var svært takknemlige for dette, ble det etterlyst av de som ikke hadde fått det.

Karrierefremmende arbeid var et tema som flere av stipendiatene var særlig opptatt av, og dette var ett område hvor erfaringene var nokså forskjellige. Mens de fleste av de vi intervjuet hadde fireårige stipend som inkluderte ett år til karrierefremmende arbeid, var det også noen som kun hadde tre år finansiering og dermed ikke noen mulighet for dette. Blant den minoriteten som ikke hadde dette ekstra året, var det enighet om at dette ville vært ønskelig, gitt at det ville være mulig å finne relevante arbeidsoppgaver. Da dette var engelskspråklige kandidater, ble det også påpekt at det for ph.d.-stipendiater kan være et problem at de fleste undervisningseminnene er på norsk, da dette gjør det vanskeligere for denne gruppen å påta seg undervisningsoppgaver. Blant de som hadde dette fjerdeåret til karrierefremmende arbeid, var de fleste tydelige på at dette var et gode de var glade for å få. Flere sa også eksplisitt at de opplevde de aktuelle arbeidsoppgavene, som var en kombinasjon av undervisning og administrasjon, som både relevante, interessante og nyttige. Å bli tildelt en undervisningsmentor og å undervise sammen med egen veileder, ble trukket frem som særlig positivt. Et tema som de fleste av stipendiatene adresserte var viktigheten av å få pedagogisk opplæring. Et mindretall av de intervjuede har hatt mulighet til å ta emnet (pedagogikk) som del av egen opplæringsdel og opplevde dette som veldig nyttig. Majoriteten av de intervjuede stipendiatene hadde imidlertid ikke hatt denne muligheten da emnet ikke ble tilbudt i den aktuelle perioden, og dette ble fremhevet som en tydelig mangel. Det var også noen stipendiater som etterlyste en tydeligere plan for hva slags karrierefremmende arbeid de skulle gjøre, og noen ønsket at de hadde hatt mulighet til å komme raskere i gang med dette arbeidet.

Både stipendiatene og STIP-HF pekte på utfordringen med at eksternfinansierte stipendiater gjerne ikke har mulighet til å delta i karrierefremmende arbeid, og at dette fører til en uønsket forskjell mellom kandidater på samme program. Det ble i den sammenheng også påpekt at stipendiater som ikke behersker norsk, gjerne har dårligere muligheter til å få undervisningserfaring da de fleste emnene undervises på norsk.

Instituttlederne var opptatt av at stipendiater skal få mulighet til å utføre oppgaver som er kvalifiserende og på et passe nivå. Både ledere og forskningskoordinatorer, samt ph.d.-koordinatorer bekrefter at det kan være vanskelig å legge en plan for det karrierefremmede arbeidet så tidlig i løpet som alle ideelt skulle ønske seg. Undervisningsplaner legges gjerne langt frem i tid, og om kandidater skal få oppgaver som passer for deres kompetanse kan det ta tid. Det ble derfor fra instituttens side beskrevet som vanskelig å nå ambisjonen om at det karrierefremmende arbeid alltid kan leve opp til sitt navn.

Internasjonalisering

Komiteen har ikke oversikt over hvor stor andel av stipendiatene som har utenlandsopphold, og det er uklart i hvor stor grad fakultetet aktivt oppfordrer til dette. Fakultetet har ikke egen finansiering til utenlandsopphold, men det er mulig å søke ekstern finansiering (fond og lignende). Stipendiater som er finansiert gjennom eksternfinansierte forskningsprosjekt kan også ha gode mulighet til å få utenlandsstipend finansiert gjennom dette.

Stipendiater som har vært på utenlandsopphold omtaler dette som et privilegium med stor positiv betydning for deres faglige utvikling og videre karriere.

Gjennomføring og frafall

Gjennomføring og frafall er en utfordring som både instituttledere, forskningskoordinatorer og ph.d.-koordinatorer er opptatt av og aktivt forsøker å motvirke gjennom ulike tiltak. Disse tiltakene inkluderer et nøye gjennomtenkt opplegg ved oppstart, aktiv integrering i både fagmiljø og institutt underveis i stipendperioden, økonomisk og administrativ støtte til STIP-HF, midtveisevaluering og muligheter for sluttseminar, samt et nylig opprettet veilederforum.

Ole Hjortland understreket i sin presentasjon av ph.d.-programmet gjennomstrømning og frafall som ett område der forbedring er ønsket. Dette løftes også frem i fakultetets egenevaluering. Av de kandidater som begynte på ph.d.-programmet i perioden 2015-2018 fullførte færre enn 20 % innen fire år (bruttotid), mens omtrent 50 % fullførte innen seks års bruttotid. Blant de som ble tatt opp på programmet i perioden 2012-2016, hadde ved tidspunktet for egenevalueringen 74 % disputert, mens 23 % hadde avbrutt programmet. For evalueringspanelent framstår særlig andelen som har avbrutt programmet som bemerkelsesverdig høy, selv om koronapandemiens utbrudd i 2020 kanskje kan være en delforklaring det gjelder den undersøkte perioden.

I panelets intervju med forskningskoordinatorer fremgikk det at statistikken for gjennomstrømming og frafall varierer mellom ulike institutt. Kanskje kan dette til viss del forklares av at det finnes ulike strategier og prioriteringer for rekrutteringen til ph.d.-programmet. Forskningskoordinatorer ved institutter med god gjennomføring understreket for eksempel at man iblant endrer på utlysninger om man ved den første utlysningen ikke får tilstrekkelig mange kvalifiserende søkere. Et par av forskningskoordinatorene løftet også frem sluttseminar som et viktig verktøy for å legge til rette for god gjennomføring.

Panelets inntrykk, basert på intervju med blant annet ph.d.-stipendiatene, er at veiledningen generelt fungerer godt. Det er derfor lite sannsynlig at utfordringer ved veiledning kan forklare lav gjennomføring og høyt frafall, selv om det vil kunne være en faktor i enkelte tilfeller. I fakultetets egenevaluering påpekes det likevel at det i små fagområder kan være utfordrende å sikre tilstrekkelig med veiledningsressurser til alle stipendiater. I små fagmiljø kan også robusthet knyttet til veiledning være en utfordring.

Arbeidslivsrelevans

De intervjuede stipendiatene ga tydelig uttrykk for at både selve avhandlingsarbeidet og det karrierefremmende arbeidet som flere av dem hadde, ble opplevd som relevant for et bredt spekter av fremtidige jobber. Mens dette for noen handlet om selve faget og det temaet de utforsket i sine avhandlinger, snakket andre om verdien i å ha fullført et stort stykke arbeid som innebærer en rekke ulike kvaliteter som systematisering og vurdering av kunnskap, innhenting av data, analyse, kommunikasjon av funn, etikk og samarbeid.

Dette inntrykket ble til fulle bekreftet i intervjuet med de tre alumnene, som alle hadde fått seg jobber hvor de på ulike måter hadde nytte av kunnskap og ferdigheter ervervet gjennom ph.d.-studiene og eksplisitt bekreftet at ph.d.-utdanningen hadde vært viktig for deres karrierer. Mens dette for to av alumnene handlet om konkret fagspesifikk kompetanse, erfaring og nettverk, var det for den tredje snakk om mer generiske kunnskap knyttet til innhenting og formidling av kunnskap og også evne til å vurdere kunnskap og å bruke dette til å ta valg/treffe beslutninger. Dette viser at arbeidslivsrelevans for kandidater på dette programmet må tenkes bredt.

Anbefalinger

Basert på de undersøkelsene panelet har gjort i henhold til de temaene vil ble bedt om å vurdere, har vi kommet frem til følgende anbefalinger:

Organisatoriske tiltak:

- Sørge for at alle ph.d.-stipendiater som ønsker det får tilbud om en viss opplæring i universitetspedagogikk. For stipendiater med karrierefremmende arbeid bør denne opplæringen legges inn som en obligatorisk del av det karrierefremmende arbeidet.

- Innføre et statusmøte seks måneder før stipendets avslutning, hvor det legges en plan for den siste delen av stipendtiden (veiledning, sluttseminar, språkvask osv.). Veileder(e) bør delta på dette møtet.
- Vurdere å gjøre sluttseminar obligatorisk for alle ph.d.-studenter.

Opplæringsdelen:

- Opprettholde fleksibiliteten i opplæringsdelen slik at det er mulig for alle ph.d.-stipendiater å finne kurs og andre poenggivende opplegg som støtter opp under deres utdanningsløp og sikrer faglig bredde.
- Sikre at alle ph.d.-stipendiater har tilgang til kurs og andre poenggivende opplegg med relevans for eget fagområde. For enkelte fagområder vil dette kunne innebære at programmet selv må opprette nye kurstilbud, eller bidra inn i forskerskoler.
- Lage en mer tilgjengelig oversikt over hvilke muligheter som finnes innen opplæringsdelen, systematisere hva som gir hvilken uttelling slik at programmets ph.d.-stipendiater opplever systemet som forutsigbart, og forenkle arbeidet med å få ulike aktiviteter og deltagelse på kurs godkjent som del av opplæringsdelen.

Karrierefremmende arbeid

- Sikre at det for ph.d.-stipendiater som skal ha kvalifiserende arbeid tidlig i løpet lages en plan for gjennomføring av dette arbeidet som også sier noe om hvilken støtte de kan forvente å få underveis.
- Legge til rette for at alle ph.d.-stipendiater med karrierefremmende arbeid får tilbud om en opplæring i universitetspedagogikk.
- Utforske muligheten å for bedre fordeling av kvalifiserende arbeid mellom ph.d.-stipendiater ansatt på interne midler og eksterne prosjekt. Det forutsettes her at karrierefremmende arbeid kompenseres med forlenget stipendperiode.

Sak: PS 11/25
Møte: 04.06.2025

Oppfølging av 6-årig programevaluering: Tilbud om kurs i universitetspedagogikk

Dokumenter i saken:

- [Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB](#)
- [PS 07/25 Drøftingssak: Opplæring i universitetspedagogikk for ph.d.-kandidater](#)
- Rapport: Periodisk evaluering av ph.d.-programmet ved HF (jf. vedlegg til PS 09/25)

Bakgrunn:

I 2024 ble det gjennomført periodisk evaluering av fakultetets ph.d.-program i samsvar med kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB. I sin rapport kom evalueringskomiteen med en rekke anbefalinger, blant annet å legge til rette for at alle ph.d.-kandidater som ønsker det får tilbud om en viss opplæring i undervisningspedagogikk. For stipendiater med karrierefremmende arbeid ble det videre anbefalt å legge denne opplæringen inn som en obligatorisk del av det karrierefremmende arbeidet. Komiteens anbefaling på dette området ble diskutert i programstyret på møte 23.04.2025 (ref. PS 07/25).

Spørsmålet som ble drøftet var: Skal den universitetspedagogiske opplæringen sikres i forbindelse med det karrierefremmende arbeidet eller som emnetilbud i opplæringsdelen?

Prodekans merknader:

Fakultetsledelsen har tatt saken om på instituttledermøtet for å undersøke muligheten for å bruke timer i det karrierefremmende arbeidet til å gjennomføre kurs i universitetspedagogikk i regi av UPED. Grunnenhetene er enige om at dette er en hensiktsmessig ordning, selv om man på sikt også vil trenge løsning for kandidater uten lønnet karrierefremmende arbeid. En slik ordning vil sikre at kandidater med undervisning som del av det karrierefremmende arbeidet får tilgang til grunnleggende universitetspedagogisk kompetanse. Fakultetsledelsen vil ta initiativ til at ordningen følges opp ved enhetene.

Forslag til vedtak:

Programstyret tar saken til etterretning.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Sak: PS 12/25
Møte: 04.06.2025

Oppfølging av O-sak VI a) Endringer i kvalifikasjonskravene for opptak

Dokumenter i saken:

- [Forskrift for graden philosophiae doctor \(ph.d.\) ved Universitetet i Bergen, § 5-1. Vilkår for opptak](#)
- [Forskrift om krav til mastergrad, § 3, 4 og 5](#)
- [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring \(NKR\)](#)
- [Universitets- og høyskolerådets beskrivelse av karaktersystemet](#)
- [Ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet](#)

Bakgrunn:

De formelle vilkårene for opptak på ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet har blitt endret i flere omganger siden programmets opprettelse i 2019. Det har vist seg vanskelig å finne en god balanse mellom et formalisert minstekrav til utdanningsbakgrunn og en vurdering av realkompetanse hos den enkelte søker. Utgangspunktet for å vurdere utdanningsbakgrunn har vært det norske kvalifikasjonsrammeverket, og kravet om at en norsk mastergrad skal ha et omfang på 3+2 (ved erfaringsbasert master tillates 1,5)/5 år (300 studiepoeng) og inkluderer et selvstendig arbeid av et omfang på minimum 30 studiepoeng. Dette har skapt utfordringer i møte med kursbaserte mastergrader og mastergrader av mindre omfang fra utenlandske universiteter.

UiBs ph.d.-forskrift har alltid åpnet for at fakultetet gjennom særskilt vurdering skal kunne se bort fra formalkravene og godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Som grunnlag for å kunne vurdere en annen utdanning som likeverdig vises det til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverks nivå 7. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk nivå 7, beskriver læringsutbyttet av en norsk mastergrad i kvalitative ordelag og åpner for en vurdering av realkompetanse hos den individuelle søker uavhengig av formell grandsbakgrunn.

Problemet med å åpne for utstrakt bruk av særskilt vurdering er at man ikke kan avvise søknader på formelt grunnlag. Man åpner altså søknadsdøren for søkere som i realiteten ikke er kvalifiserte, men som likevel må gjennom en viss vurdering før de kan avskrives. Hvor mye arbeid det vil være å gjøre en slik vurdering kommer an på hvor gjennomsliktig utdanningssystemet er i det landet søkeren har sin utdanningsbakgrunn fra. I noen tilfeller vil det ikke være mulig å gjøre en god vurdering fordi dokumentasjonen som legges frem ikke vil være tilfredsstillende.

For å sikre at ph.d.-programmet ikke står i veien for opptak av godt kvalifiserte kandidater, som kan ha en masterutdanning av mindre omfang enn en norsk master og uten en tydelig definert

masteroppgave av tilsvarende form som den norske, foreslår derfor fakultetet følgende endring når det gjelder de formelle kravene til kvalifikasjon for opptak til fakultetets ph.d.-program

2.1.1 Kvalifikasjon

Dagens tekst	Forslag til ny tekst
Søkeren må som hovedregel ha en femårig mastergrad i tråd med beskrivelsene i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), 2. syklus.	Søkeren må som hovedregel ha en femårig mastergrad i samsvar med beskrivelsen av nivå 7 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).
	Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller bedre på masteroppgaven. Det vises til Universitets og høyskolerådets beskrivelse av karaktersystemet .
Fakultetet kan unntaksvis etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Kortere mastergrader kan gi grunnlag for opptak etter slik særskilt vurdering, dersom graden inngår i en helhetlig utdanning som totalt tilsvarer minst fire års universitetsutdannelse i Norge, og hvor minst ett år må være på masternivå.	Fakultetet kan unntaksvis etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for opptak. Denne utdanningen skal i så fall ha et læringsutbytte i samsvar med beskrivelsene av nivå 7 i nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk
Søkeren må ha gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning. Dette arbeidet skal normalt bestå av en masteroppgave på minimum 30 studiepoeng. Det kan imidlertid gis unntak fra kravet om 30 studiepoeng hvis det kan dokumenteres at søkeren har gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning som samlet sett vurderes å være likeverdig med en norsk masteroppgave.	Søkeren må ha gjennomført selvstendig forskningsarbeid under veiledning. Det selvstendige forskningsarbeidet skal som hovedregel ha et omfang som tilsvarer en masteroppgave på 30 studiepoeng
Søkeren må som hovedregel ha karakteren B eller tilsvarende på det selvstendige forskningsarbeidet. Det vises til Universitets og høyskolerådets beskrivelse av karaktersystemet.	
Søkere må kunne forholde seg til norsk eller engelsk som administrasjonsspråk, og ha tilstrekkelige språkkunnskaper til å kunne gjennomføre den obligatoriske opplæringsdelen.	Søkere må kunne forholde seg til norsk eller engelsk som administrasjonsspråk, og ha tilstrekkelige språkkunnskaper til å kunne gjennomføre den obligatoriske opplæringsdelen.
Fakultetet kan stille ytterligere krav om kvalifikasjon ved utlysning av stipendiatstillinger.	Fakultetet kan stille ytterligere krav om kvalifikasjon ved utlysning av stipendiatstillinger.

Når fakultetet enda en gang går inn for å endre de formelle vilkårene for opptak på fakultetets ph.d.-program, og åpne for en mer utstrakt bruk av særskilt vurdering, er det viktig å understreke at dette må følges opp i utlysningsteksten. For å sikre likebehandling er det viktig at utlysningsteksten er tydelig på vilkårene for særskilt vurdering og de tilhørende kravene til dokumentasjon.

Endringene i kravet til kvalifikasjon følges derfor opp av følgende endring i ph.d.-programmets krav til dokumentasjon:

2.1.4. Krav til dokumentasjon

Dagens tekst	Forslag til ny tekst
Dokumentasjon av utdanning (kopi av vitnemål fra universitet eller høyskole)	Dokumentasjon av utdanning (kopi av vitnemål og Diploma Supplement (DS) fra universitet eller høyskole)
Sammendrag av master- eller hovedoppgave på ca. to (2) sider	Sammendrag av master- eller hovedoppgave på ca. to (2) sider
	Dokumentasjon av gradens faglige innhold og nivå, som vil si læringsutbytte i form av Diploma Supplement eller annen offisiell informasjon fra utdanningsinstitusjonen
Ev. faglig publikasjonsliste	Ev. faglig publikasjonsliste
Ev. dokumentasjon av spesielle behov for faglige og materielle ressurser.	Ev. dokumentasjon av spesielle behov for faglige og materielle ressurser
Plan for finansiering, og ev. arbeidskontrakt med ekstern arbeidsgiver.	Plan for finansiering, og ev. arbeidskontrakt med ekstern arbeidsgiver
Fakultet kan kreve at det fremlegges dokumentasjon av tilfredsstillende engelskkunnskaper	Fakultet kan kreve at det fremlegges dokumentasjon av tilfredsstillende engelskkunnskaper
Fakultetet kan stille ytterligere krav om dokumentasjon ved utlysning av stipendiatstillinger.	Fakultetet kan stille ytterligere krav om dokumentasjon ved utlysning av stipendiatstillinger

Prodekans merknader:

Forslaget til ny tekst i programbeskrivelsen viderefører intensjonen bak systemet som er blitt innført for særskilt vurdering, men sikrer at fakultetets kvalitative vurderinger om utdanningene blir hovedgrunnlaget for en avgjørelse. Ved å vise til beskrivelsen av læringsutbyttet i kvalifikasjonsrammeverket kan vi sammenstille kortere utenlandske gradssammensetninger med norske femårige mastergrader. Den særskilte vurderingen ser dermed ikke først og fremst til det formelle omfanget av graden(e), men til hva graden skal oppnå av kompetanse og hvorvidt dette rimelig kan gjøres innenfor rammene av utdanningen.

Forslag til vedtak:

Programstyret godkjenner fakultetets forslag til endringer i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet med virkning for utlysninger fra og med dags dato, og for opptak av eksterne kandidater fra og med dags dato.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef
seksjon for studier og forskerutdanning

Sak: PS 13/25
Møte: 04.06.2025

Oppdatering av programstyrets mandat i forbindelse med endringer i programbeskrivelsen

Dokumenter i saken:

- Mandat for et utvalg av programstyrer knyttet til ph.d.-utdanningen ved UiB (SV, PSYK, NT)

Bakgrunn:

Programstyret for forskerutdanningen ved Det humanistiske fakultet ble opprettet og fikk sitt mandat av fakultetsstyret i 2019, jf. Styresak 56/19. Etter anbefaling fra fakultetets Forsknings- og forskerutdannings (ref. FU 8/19) gjorde da fakultetsstyret vedtak om følgende:

Sammensetning

Programstyret for forskerutdanningen består av FFUs medlemmer. I tillegg har KMD observatørstatus.

Mandat for programstyret

Programstyret skal:

- *sikre at ph.d.-utdanningen har høy kvalitet og gjennomføres som nedfelt i gjeldende programbeskrivelse, kvalitetssystem, ph.d.-forskrift og strategi*
- *ha overordnet ansvar for kvalitetssikring og godkjenning av nye emnetilbud*
- *ha overordnet faglig ansvar for utvikling og gjennomføring av de studiepoengene i opplæringsdelen som er knyttet til overførbare ferdigheter*
- *ha overordnet faglig ansvar for å godkjenne eksterne studiepoeng i overførbare ferdigheter*
- *ha overordnet tilsyn med kandidatene som er tatt opp til forskerutdanning ved fakultetet (fremdriftsrapportering, midtveisevaluering, kandidatgjennomstrømning m.m.) basert på rapporter fra grunnenhetene*
- *revidere fakultetets ph.d.-program og utfyllende retningslinjer ved behov*
- *behandle saker som henvises til programstyret fra dekan/prodekan*

Programstyret skal normalt avholde to møter i semesteret, som sammenfaller med møtene i FFU. Referat fra møtene skal legges frem for fakultetsstyret som orienteringssaker.

Over tid er det gjort flere endringer i ph.d.-programbeskrivelsen som har hatt innvirkning på programstyrets faktiske arbeidsområder, uten at dette er fulgt opp av mandatsendringer. For å sette mandatet i stil med programstyrets faktiske ansvarsområder per i dag foreslår derfor fakultetet følgende endringer:

Sammensetning

Programstyret for forskerutdanningen består av FFUs medlemmer. I tillegg har KMD observatørstatus.

Mandat for programstyret

Programstyret har myndighet til å vedta utfyllende regler til ph.d.-forskriften på områder som forskriften tillater:

- kriterier og dokumentasjon ved opptak
- kriterier ved forlengelse av opptaksperioden etter at finansiering har utløpt
- formkrav til avhandlingen
- rammer og kriterier for opplæringsdelen
- rammer og kriterier for midtveisevalueringen

Programstyret skal:

- sikre at ph.d.-utdanningen har høy kvalitet og gjennomføres som nedfelt i gjeldende programbeskrivelse, kvalitetssystem, ph.d.-forskrift og strategi
- lage en oversikt for emneevaluering, slik at alle emner blir evaluert i løpet av en treårsperiode, eller etter hver tredje gang emnene gjennomføres
- på bakgrunn av emneevaluering, vurdere kvaliteten på emnet og ved behov, vedta endringer i emnet. Ved behov, gi råd til fakultet selv om nedleggelse av emnet
- sørge for at det gjennomføres en evaluering av emneporteføljen og rammene for opplæringsdelen, og på bakgrunn av denne vurdere behovet for å endre rammene for opplæringsdelen og opprette eller nedlegge emner. Ved behov, gi råd til fakultetet selv om opprettelse eller nedleggelse av emner.
- på bakgrunn av ph.d.-utdanningsmeldingen, vurdere og ved behov, vedta tiltak overfor eventuelle utfordringer som kommer frem
- på bakgrunn av kandidat- og alumnusundersøkelsen, vurdere behovet for og ved behov, vedta strukturelle tiltak overfor utfordringer som kommer frem
- sørge for at det gjennomføres en evaluering av ph.d.-programmet, og på bakgrunn av denne vurdere behovet for og ved behov, vedta tiltak overfor eventuelle utfordringer som kommer frem. Gi råd til fakultetsstyret om reakkreditering
- ~~sikre at ph.d.-utdanningen har høy kvalitet og gjennomføres som nedfelt i gjeldende programbeskrivelse, kvalitetssystem, ph.d.-forskrift og strategi~~
- ~~ha overordnet ansvar for kvalitetssikring og godkjenning av nye emnetilbud~~
- ~~ha overordnet faglig ansvar for utvikling og gjennomføring av de studiepoengene i opplæringsdelen som er knyttet til overførbare ferdigheter~~
- ~~ha overordnet faglig ansvar for å godkjenne eksterne studiepoeng i overførbare ferdigheter~~
- ~~ha overordnet tilsyn med kandidatene som er tatt opp til forskerutdanning ved fakultetet (fremdriftsrapportering, midtveisevaluering, kandidatgjennomstrømning m.m.) basert på rapporter fra grunnenhetene~~
- ~~revidere fakultetets ph.d.-program og utfyllende retningslinjer ved behov~~

- ~~behandle saker som henvises til programstyret fra dekan/prodekan~~

*Programstyret skal normalt avholde to møter i semesteret, som sammenfaller med møtene i FFU.
Referat fra møtene skal legges frem for fakultetsstyret som orienteringssaker.*

Prodekans merknader:

Mandatet til programstyret inneholdt utdatert tekst etter tidligere endringer i opplæringsdelen. Endringsforslaget korrigerer dette samtidig som at det er tydeligere på styrets ansvar i studiekvalitetssystemet.

Forslag til vedtak:

Programstyret ber fakultetsledelsen om å legge frem et ferdig utkast til nytt mandat.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Mandat for programstyret ved SV-fakultetet

- sikre at ph.d.-utdanningen gjennomføres i henhold til gjeldende programbeskrivelse, ph.d.-forskrift og strategi for forskerutdanningen ved UiB
- følge utviklingen av ph.d.-utdanningen nasjonalt og internasjonalt innen fakultetets ulike fagområder
- sikre at undervisningen, veiledningen og antall kandidater har et omfang som sørger for god gjennomføring for kandidatene som følger ph.d.-programmet
- sørge for faglig koordinering, kontinuerlig kvalitetsutvikling og fornyelse av ph.d.-programmet
- arbeide for internasjonal utveksling av ph.d.-kandidater og veiledere, og foreslå tiltak som sikrer slik internasjonalisering
- ha ansvar for koordinering av opplæringsstilbudet og godkjenning av nye emnetilbud som gis i ph.d.-programmet
- Behandle saker/spørsmål som henvises til PP-SV fra dekan/prodekan
- Utarbeide en årlig rapport om styrets arbeid, hvordan ph.d.-programmet har vært gjennomført siste år og planer for neste år. Rapporten vil inngå i fakultetets arbeid med ph.d.-utdanningsmeldingen.

Mandat for programstyret ved Det psykologiske fakultet

Ph.d.-programstyrets virksomhet er regulert av Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen.

Programstyret for ph.d.-utdanningen rapporterer til Forsknings- og forskerutdanningsutvalget.

Sentrale arbeidsområder

- Faglig koordinering, løpende kvalitetsutvikling og fornyelse av ph.d.-programmet
- Sikre at kandidatene tilbys et tilfredsstillende kurstilbud
- Sikre at undervisning og vurderingsformer gjennomføres i henhold til gjeldende emne- og programbeskrivelser
- Sikre at arbeidsmengde, undervisning og veiledning legger til rette for god gjennomstrømming av kandidater tatt opp til ph.d.-programmet
- Sikre at det legges til rette for internasjonaliseringstiltak (eks. utenlandsopphold, annonsering av kurs internasjonalt, bruk av utenlandske undervisningskrefter i kurstilbudet og at informasjon om ph.d.-utdanningen foreligger på engelsk)
- Sikre ekvivalering/kalibrering av emner gjennomført innen rammen av andre ph.d.-program enn fakultetets eget
- Sikre at evalueringer knyttet til opplæringsdelen i ph.d.-programmet gjennomføres i henhold til gjeldende kvalitetssikringsrutiner

Programstyret har ansvar for godkjenning av ph.d.-kandidatenes opplæringsdel, og har ansvar for den obligatoriske delen av opplæringsdelen. Programstyret skal godkjenne alle valgfrie emner som opprettes av forskerskolene. Programstyret skal også behandle saker og spørsmål tilknyttet ph.d.-programmet som henvises fra institutt, sentre, dekanat eller forskningsseksjonen.

Programstyret har mandat til å foreta faglige endringer innenfor ph.d.-utdanningen så lenge dette ligger innenfor etablerte budsjettammer for ph.d.-utdanningen. Større endringer må godkjennes av fakultetsstyret.

Programstyret har koordineringsansvar for fakultetets forskerskoler. Forskerskolene rapporterer til programstyret en gang i året. Programstyret har ansvar for å optimalisere ressursbruk i ph.d.-utdanningen i forhold til eksisterende og eventuelt nye forskerskoler som fakultetet helt eller delvis har ansvar for.

Arbeidsordning

Programstyrets leder sammenkaller styret med en ukes varsel. Rådgiver ved Forskningsseksjonen er programstyrets sekretær, og forbereder og gir tilråding i de saker som legges fram for programstyret i samråd med programstyreleder.

Dersom minst tre medlemmer krever det, kan programstyret sammenkalles. Programstyret er beslutningsdyktig når minst halvparten av medlemmene er til stede. Det føres protokoll fra møtene og protokollen legges frem til orientering for Forsknings- og forskerutdanningsutvalget. De administrative forskerskolekoordinatorene deltar som observatører i programstyret.

Sammensetning

Programstyret for ph.d.-utdanningen består av lederne for forskerskolene ved Det psykologiske fakultet. I tillegg oppnevnes en representant fra det instituttet som ikke har en forskerskoleleder. Videre består programstyret av en stipendiatrepresentant.

Prodekan utpeker programstyrets leder. Oppnevningen gjelder for perioden 1. januar 2023 – 31. juli 2025. Stipendiat oppnevnes for ett år av gangen og PSYK-stip foreslår stipendiatrepresentant.

Mandat for programstyret ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi

Programstyret for ph.d.-programmet ved Fakultet for naturvitenskap og teknologi skal sikre at fakultetets ph.d.-program organiseres og gjennomføres med høy kvalitet. Programstyret er et rådgivende og saksforberedende organ for fakultetsstyret i spørsmål vedrørende ph.d.-programmet ved fakultetet. Programstyret kan foreslå endringer og fornyelser av ph.d.-programmet, inklusive nye tiltak for kvalitetsutvikling, endringer i opplæringsdelen, endringer i programbeskrivelsen og endringer i ressursrammen. Programstyret kan fatte vedtak på vegne av fakultetet i saker som angår ph.d.-programmet så lenge disse ligger innenfor UiBs phd-forskrift, fakultetets phd- reglement og etablerte budsjettammer.

Programstyret skal:

- sikre at ph.d.-utdanningen gjennomføres i henhold til gjeldende programbeskrivelse, kvalitetssikringssystem, ph.d.-forskrift og strategi for forskerutdanningen ved UiB
- sikre at fakultetet har et godt faglig og administrativt rammeverk for mottak, oppfølging og gjennomføring for fakultetets ph.d.-kandidater
- utarbeide et felles mandat for instituttens forskerutdanningsutvalg for å sørge for at ph.d.-programmet ved instituttene forvaltes i henhold til gjeldende retningslinjer og forskrifter
- behandle saker som henvises til programstyret fra dekan/prodekan
- utarbeide en årlig rapport som viser nøkkeltall på sentrale parameter som gjennomføringstid, underkjenninger og internasjonalisering. Rapporten skal omtale programstyrets arbeid, hvordan ph.d.-programmet har vært gjennomført siste år, og planer for neste år. Rapporten vil inngå i fakultetets arbeid med Forskerutdanningsmeldingen som utarbeides årlig av fakultetet basert på instituttens meldinger, og utgjør et grunnlag for å vurdere om det skal innføres tiltak i ph.d.-programmet.
- fungere som et forum for aktiv dialog med instituttene og sørge for god erfaringsutveksling mellom disse.

Utvalgets medlemmer kan forslå saker til behandling. Dagsorden fastsettes av prodekan.

Sak: PS 14/25
Møte: 04.06.2025

Oppretting av nytt felles ph.d.-emne ved AHKR

Dokumenter i saken:

- Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF (Brev fra fakultetet til grunnenhetene med invitasjon til å komme med innspill til nytt felles ph.d.-emne.
- PS 08/24 Drøftingssak: Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF
- PS 10/24 Tildeling av midler til utarbeidelse av nye ph.d.-emner
- Emnebeskrivelse, preliminær undervisningsplan og pensumliste for AHKR900 Praktisk forskningsetikk

Bakgrunn:

Det humanistiske fakultetet har i lang tid ønsket og jobbet for å kunne tilby flere studiepoenggivende kurs i sin ph.d.-utdanning, og i 2024 ble det satt av NOK 200 000 i budsjettet til utvikling av et nytt felles emne på ph.d.-nivå, og alle fakultetets grunnenheter ble invitert til å komme med innspill. Det kom inn forslag fra AHKR og FOF og forslagene ble drøftet i programstyret 14.05.2024 (ref. 08/24). Som resultat av drøftingen ble det besluttet å dele den avsatte summen mellom de to instituttene, og be dem om jobbe videre med deres respektive emneforslag.

Det foreligger i dag et forslag fra AHKR om oppretting av emnet AHKR900 Praktisk forskningsetikk. Emnet ble godkjent i Utvalg for undervisning og internasjonalisering (UUI) ved AHKR 12.05.2025. UUI har fått delegert myndighet til godkjenning fra instituttrådet. Emnebeskrivelse på norsk og engelsk, tentativ undervisningsplan og pensumliste ligger vedlagt

Forslag til vedtak:

Programstyret godkjenner emnebeskrivelsen for AHKR900 og ber fakultetet om å opprette emnet for undervisning høsten 2025.

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Institutt for fremmedspråk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Senter for vitenskapsteori
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Referanse

2024/1775-INGHA

Dato

09.02.2024

Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF

Vi viser til fakultetsstyresak 63/23 – Budsjettfordeling 2024 – Det humanistiske fakultet, der det ble vedtatt å sette av 200 000 kr til en nytt felles ph.d.-emne, jf. 100520 Rekrutteringsstillinger HF («Forskerutdanning»).

Programstyret for ph.d.-utdanningen ønsker et bedre emnetilbud for fakultetets ph.d.-program. Et eventuelt nytt emne skal bidra til å sikre at opplæringsdelen i ph.d.-utdanningen oppnår målene i forskriften og [den reviderte programbeskrivelsen](#). I tillegg bør emner kunne være nyttige for kandidater fra flere av fakultetets fagområder.

Vi ber med dette enhetene komme med innspill innen 26. april 2024.

Innspill fra enhetene vil bli lagt frem for FFU til drøfting i møte 14. mai 2024.

Vennlig hilsen

Ole Thomassen Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Sak: PS 08/24
Møte: 14.05.2024

Drøftingssak: Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF

Dokumenter i saken:

- Brev fra fakultetet til grunnenhetene: Utvikling av nytt felles ph.d.-emne ved HF
- Forslag fra AHKR
- Forslag fra FOF

Bakgrunn:

Ved budsjettfordelingen for 2024 ble det satt av 200 000 kr til et nytt ph.d.-emne til ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet. 09.02.2024 sendte fakultetet ut brev til enhetene med invitasjon om å spille inn forslag til nye emner i programmet.

Da fristen utløp 26. april hadde fakultetet mottatt forslag fra AHKR og FOF. Fakultetsledelsen ønsker innspill om hvilke av forslagene som bør prioriteres.

Prodekans merknader:

Fakultetsstyret har prioritert å sette av midler til emneutvikling i ph.d.-programmet for å følge opp studiekvalitetsarbeidet i programstyret. Programmet har over tid hatt et svært begrenset emnetilbud, og det er avgjørende at fakultetet tilbyr et stabilt studietilbud som sikrer at kandidatene kan nå læringsutbyttet i programmet.

Ole Hjortland
prodekan

Inger Marie Hatløy
fung. seksjonssjef

Sak: PS 10/24
Møte: 11.09.2024

Tildeling av midler til utarbeidelse av nye ph.d.-emner

Dokumenter i saken

- PS 08/24 Drøftingssak: Forslag til nye fellesemner i ph.d.-utdanningen ved HF
- Oppfølging av forgramstyresak PS 08/24 Forslag til nye fellesemner
- Fremdriftsplan for emneutvikling ved AHKR
- Svar fra FOF – nytt felles ph.d.-emne ved HF

Bakgrunn:

09.02.2024 ble det sendt ut brev fra Det humanistiske fakultet til alle grunnenheter om at det i budsjettfordelingen for 2024 var satt av 200 000 kr til utviklingen av et nytt felles ph.d.-emne. Emnet skulle bidra til å sikre at opplæringsdelen i ph.d.-utdanningen oppnår målene i forskriften og programbeskrivelsen. I tillegg ble det fremhevet at emnet burde ha relevans for kandidater fra flere av fakultetets fagområder.

Totalt kom det inn tre forslag til fellesemner, fra hhv. FoF og AHKR. Disse ble diskutert i programstyrets møte 14.05.2024 (PS 8/24), der forslagene ble positivt mottatt. Diskusjonen ledet ikke frem til noen endelig konklusjon, men de to instituttene ble oppfordret til å jobbe videre med forslagene.

Denne oppfordringen ble gjentatt i et nytt brev fra fakultetet datert 13.08.2024, der AHKR og FoF ble bedt om å levere en kort fremdriftsplan for det videre arbeidet med emnene og å navngi prosjektleder ved enhetene. Svarfristen ble satt til 04.09.2024.

AHKR har levert en tidsplan for utvikling av emnet «Forskingsetikk i praksis» (5 stp), med tanke på oppstart våren 2025 (se vedlegg). Prosjektleder: Kyrre Kverndokk

FoF har levert en plan for utvikling av emnet «Forskningsformidling» (2 sp), med tanke på oppstart i løpet av 2025 (se vedlegg). Prosjektleder: Torfinn Huvenes

Forslag til vedtak:

Programstyret anbefaler at fakultetsledelsen fordeler de avsatte midlene slik:

- Til utvikling av emnet Forskningsetikk i praksis: 100 000 kr
- Til utvikling av emnet Forskningsformidling: 100 000 kr

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef

Emnebeskrivelse ph.d.-emne i forskningsetikk (nynorsk)

Kategori	Infotype	Tekst
Emnekode		PHD-AHKR900
Namn på emnet,		Praktisk forskningsetikk
Namn på emnet,		Praktisk forskningsetikk
Namn på emnet,		Applied Research Ethics
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	5
Studienivå (studiesyklus)	EB_NIVA	Ph.D.
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	Engelsk
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	Haust
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED	Bergen

Mål og innhald Objectives and Content	EB_INNHOLD	Målet med emnet er å gi stipendiatar nødvendig kompetanse i å handtere og vurdere forskingsetiske utfordringar som følger med forskingsprosjekt i humaniora generelt og eige doktorgradsprosjekt spesielt. Emnet gir ei innføring i relevant lovverk og forskingsetiske retningslinjer i Noreg, som til dømes forskingsetikklova, EU si personvernforordning og NESH sine forskingsetiske retningslinjer. Med utgangspunkt i ph.d.-kandidatane sine forskingsprosjekt, vert det diskutert moglege etiske utfordringar som kan oppstå i forskingsprosessen, spesifikke problemstillingar og retningslinjer (til dømes forskning på menneskelege leivningar, forskning på etniske minoritetar eller internettforskning) samt utfordringar som oppstår ved forskning i andre land med varierende normer og lovverk. Emnet gir også ei innføring i korleis ein samlar inn, lagrar og handterer forskingsmateriale på ein forsvarleg måte og i tråd med personvernforordninga. I tillegg vert det diskutert forskingsetiske aspekt ved akademisk skiving og publisering, til dømes bruk av KI-verktøy, plagiat og medforfattarskap. Vidare står diskusjonar om forskaren sitt ansvar og si rolle (og sikkerheit) i møte med informantar og menneskelege uttrykksformer, i fortid og notid, sentralt. Det vert lagt særleg vekt på forskingsarbeidet sin sosiale, kulturelle og religiøse kontekst, samt dei forskingsetiske utfordringane dette medfører. Tema som er særleg relevante for historisk, arkeologisk, kultur- og religionsvitskapeleg forskning, slik som kulturminnekriminalitet, uklar proveniens og mogleg utilsikta politisk bruk av forskinga, vert drøfta.
---	------------	---

Læringsutbytte Learning Outcomes	EB_UTBYTTE	Doktorgradsstipendiaten skal ved avslutta emne ha følgende læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheiter og generell kompetanse: Kunnskap Stipendiaten • har kjennskap til relevant lovverk og gjeldande forskningsetiske retningslinjer i Noreg (forskningsetikklova, EU si personvernforordning, NESH sine forskningsetiske retningslinjer) og evt. andre land der stipendiaten sitt forskingsarbeid skjer • har kjennskap til forskningsetiske rammeverk som er spesifikke for forskning i arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap (til dømes forskning på menneskelege leivningar, forskning på etniske minoritetar eller internettforsking) • har kjennskap til prosedyrane for å melde inn forskingsprosjekt som behandlar personopplysningar og relevante organ for dette (Rette, Sikt) • har innsikt i fagdiskurs og pågåande debattar om forskningsetikk i eige fag og humaniora og samfunnsvitskap generelt Ferdigheiter Stipendiaten • kan identifisere, reflektere over og handtere forskningsetiske problemstillingar i eige og andre sitt forskingsarbeid • kan fortolke forskningsetiske retningslinjer, samt handtere spenningar mellom ulike retningslinjer og forskingspraktiske omsyn • kan samle inn, lagre, behandle og formidle datamaterialet sitt (til dømes arkivkjelder, tekstar, artefakt, etnografiske data) på ein ansvarleg og trygg måte og i tråd med lovverk og forskningsetiske retningslinjer • kan reflektere kritisk over eiga forskarrolle i møte med forskingsfelt og empiri og handtere moglege konflikhtar som oppstår i forskingsprosessen • kan identifisere og handtere etiske problemstillingar i akademisk skrivning og publisering
--	-------------------	---

		Generell kompetanse Stipendiaten • har utvikla evna til forskningsetisk refleksjon og kan handtere forskningsetiske problemstillingar i praksis, noko som forbereder stipendiaten til ein vidare forskarkarriere eller forskingsadministrativt arbeid • kan nytte kunnskapar om og ferdigheiter i forskningsetikk til å diskutere forskningsetiske problemstillingar i eige og andre sitt fag, samt gi grunnleggande rettleiing om forskningsetikk til studentar • kan delta aktivt i debattar om forskningsetikk i forskarsamfunnet
Krav til forkunnskapar	EB_KRAV	Ingen
Tilrådde forkunnskapar	EB_ANBKRAV	
Studiepoengsreduksjon	EB_SPREDUK	
Krav til studierett	EB_STUDRET	Opptak som ph.d.-kandidat er eit krav. Stipendiatar frå andre fakultet enn HF er velkomne, men vert bedne om å ta kontakt med emneansvarleg før påmelding.
Arbeids- og undervisningsformer	EB_ARBUND (Erstattar EB_UNDMETO)	Undervisninga omfattar korte forelesningar og studentaktive seminar diskusjonar som vektlegg problembasert læring der stipendiatar drøfter forskningsetiske problemstillingar og gir tilbakemelding til kvarandre.

Teaching and Learning Methods		
Obligatorisk undervisningsaktivitet Compulsory Assignments and Attendance	EB_OBLIGAT	Før undervisninga startar: • Levere eit refleksjonsnotat om forskningsetiske problemstillingar i doktorgradsprosjektet (ca. 500 ord) Undervegs i emnet: • Gi muntleg tilbakemelding til to andre stipendiater sine presentasjonar
Vurderingsformer Forms of Assessment	EB_VURDERI	Muntleg presentasjon av forskningsetiske problemstillingar i doktorgradsprosjektet (15 minutt) med påfølgande diskusjon.
Hjelpemiddel til eksamen Examination Support Material	EB_HJELPEM	

Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Bestått/ikkje bestått
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSSEM	Haust
Litteraturliste Reading List	EB_LEREM	Litteraturlista vil vera klar innan 01.06. for haustsemesteret. Pensumlitteraturen er delt i to delar; obligatorisk litteratur (ca. 350 sider) og fagspesifikk litteratur (ca. 150 sider frå forslag til ikkje-obligatorisk pensumlitteratur eller sjølvvalt).
Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	The course will be evaluated in accordance with Kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen ved UiB.
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	Det humanistiske fakultetet ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap har ansvar for fagleg innhald og oppbygging av studiet og for kvaliteten på studieprogrammet.

Godkjent i UUI ved AHKR 12.05.2025

Emneansvarleg	EB_EMNANSV	Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	Det humanistiske fakultet ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap har det administrative ansvaret for emnet og studieprogrammet.
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	Studierettleiar kan kontaktast her: studierettleiar.ahkr@uib.no

Course Description: Research Ethics PhD Course

Kategori	Infotype	Tekst
Emnekode		PHD-AHKR900
Namn på emnet,		Praktisk forskningsetikk
Namn på emnet,		Praktisk forskningsetikk
Namn på emnet,		Applied Research Ethics
Studiepoeng, omfang ECTS Credits	EB_POENG	5
Studienivå (studiesyklus)	EB_NIVA	PhD
Fulltid/deltid Full-time/Part-time	EB_FULLDEL	
Undervisningsspråk	EB_SPRAK	English
Undervisningssemester Semester of Instruction	EB_UNDSEM	Autumn
Undervisningsstad Place of Instruction	EB_UNDSTED	Bergen

Mål og innhald	EB_INNHOLD	This course provides PhD candidates with essential skills for assessing and managing research ethical issues in the humanities generally, and in their own doctoral projects specifically. The course offers an introduction to relevant legislation and ethical guidelines in Norway, such as the Research Ethics Act, the EU's General Data Protection Regulation (GDPR), and the ethical guidelines of the National Committee for Research Ethics in the Social Sciences and the Humanities (NESH). Based on the PhD candidates' research projects, the course discusses potential ethical challenges that may arise during the research process. This includes specific ethical issues and guidelines (e.g., research on human remains, research on ethnic minorities, or internet research), as well as challenges encountered when conducting research in other countries with varying norms and laws. The course also covers how to collect, store, and handle research materials responsibly and in accordance with the GDPR. Additionally, it addresses ethical aspects of academic writing and publishing, such as the use of AI tools, plagiarism, and co-authorship. Discussions about the researcher's responsibility and role (and safety) when interacting with informants and human forms of expression, both past and present, are central to the course. Special emphasis is placed on the social, cultural, and religious contexts of research work and the ethical challenges these entail. The course also tackles topics particularly relevant to historical, archaeological, cultural, and religious studies, such as cultural heritage crime, unclear provenance, and the potential unintended political use of research.
Objectives and Content		

Læringsutbytte	EB_UTBYTTE	Upon completion of the course, the PhD candidate is expected to achieve the following learning outcomes defined in terms of knowledge, skills, and general competence: Knowledge The PhD candidate: • is familiar with relevant legislation and current research ethics guidelines in Norway (the Research Ethics Act, the EU's General Data Protection Regulation, NESH's research ethics guidelines) and, if applicable, other countries where their research is conducted • understands research ethics frameworks specific to archaeology, history, cultural studies, and religious studies (e.g., research on human remains, research on ethnic minorities, or internet research) • knows the bodies and procedures for reporting research projects that handle personal data (Rette, Sikt) • has insight into disciplinary discourse and ongoing debates about research ethics in their own field as well as in the humanities and social sciences in general Skills The PhD candidate: • can identify, reflect on, and manage ethical issues in their own and others' research work • can interpret research ethics guidelines and handle tensions between different guidelines and practical research considerations • can collect, store, process, and communicate their data (e.g., archival sources, texts, artifacts, ethnographic data) in a responsible and secure manner, in accordance with legislation and research ethics guidelines
Learning Outcomes		

		• can critically reflect on their own role as a researcher when engaging with research fields and empirical data, and manage potential conflicts that arise during the research process • can identify and handle ethical issues in academic writing and publishing General competence The PhD candidate: • has developed the ability for ethical reflection and can handle ethical issues in practice, preparing them for a future career in research or research administration • can use their knowledge and skills in research ethics to discuss ethical issues within their own and other fields, as well as provide basic guidance on research ethics to students • can actively participate in debates about research ethics within the research community
Krav til forkunnskaper	EB_KRAV	None
Tilrådde forkunnskaper	EB_ANBKRAV	
Studiepoengsreduksjon	EB_SPREDUK	
Krav til studierett	EB_STUDRET	Admission as a Ph.D. candidate is required. Doctoral candidates from faculties other than HF are welcome but are asked to contact the course coordinator before registering.

Arbeids- og undervisningsformer Teaching and Learning Methods	EB_ARBUND (Erstatter EB_UNDMETO)	The course consists of short lectures and student-driven seminar discussions that emphasize problem-based learning. In these sessions, PhD candidates discuss research ethics issues and give feedback to one another.
Obligatorisk undervisningsaktivitet Compulsory Assignments and Attendance	EB_OBLIGAT	Before the course: • Submit a reflection paper on research ethics issues in the candidate's doctoral project (approximately 500 words) During the course: • Provide oral feedback on two other PhD candidates' presentations
Vurderingsformer Forms of Assessment	EB_VURDERI	Oral presentation of research ethics issues in the candidate's doctoral project (15 minutes) followed by a discussion

Hjelpemiddel til eksamen Examination Support Material	EB_HJELPEM	
Karakterskala Grading Scale	EB_K-SKALA	Pass/fail
Vurderingssemester Assessment Semester	EB_EKSSEM	Autumn
Litteraturliste Reading List	EB_LEREM	The reading list will be ready by June 1st for the autumn semester. The reading list is divided into two parts: mandatory literature (approximately 350 pages) and subject-specific literature (approximately 150 pages from suggested non-mandatory readings or self-selected material).

Emneevaluering Course Evaluation	EB_EVALUER	Emne vil bli evaluert i samsvar med Kvalitetssystem for ph.d.-utdanninga ved UiB
Programansvarleg Course Coordinator	EB_PROGANS	The Faculty of Humanities at the Department of Archaeology, History, Cultural Studies, and Religion is responsible for the academic content and structure of the program, as well as the quality of the study program.
Emneansvarleg	EB_EMNANSV	Department of Archaeology, History, Cultural Studies, and Religion
Administrativt ansvarleg Course Administrator	EB_ADMANSV	The Faculty of Humanities at the Department of Archaeology, History, Cultural Studies, and Religion has administrative responsibility for the course and the study program.
Kontaktinformasjon Contact Information	EB_KONTAKT	The student advisor can be contacted here: Email: studierettleiar.ahkr@uib.no

PhD-emne i praktisk forskningsetikk

Suggested Curriculum

Day 1 gives a general overview of practical research ethics and covers laws and regulations, guidelines, and procedures. There will be short presentations by representatives of relevant institutions.

Day 2 and 3 (half days) delve deeper into discipline- and project-specific research ethical challenges. These days will have more of a workshop format with discussion of specific cases.

Day 4 is dedicated to the PhD candidates' oral presentations. Participants will present their research ethical reflections, challenges, and strategies regarding their doctoral projects. Each participant will give a response to two other participants and engage in open discussions after each presentation and its responses.

Estimated hours: 18–20

Day 1

Suggestion: Introductory session plus 3 sessions of 1.5 hours. Each session includes at least half an hour of groupwork/discussions.

- **Welcome and Introduction: Practical Research Ethics in the Humanities and Social Sciences**
 - Introduction by course convenors
 - Participants introduce themselves and their projects
- **An Introduction to Legal Regulations and Research Ethical Guidelines**
 - with N.N. from NESH and AHKR staff
 - **Topics:** distinguishing law and ethics; overview of legal regulations (Research Ethics Act, EU's General Data Protection Regulation); overview of NESH's ethical guidelines for research in the social sciences and humanities, and specific guidelines (research on human remains, research on ethnic minorities or internet research); doing research in countries with differing laws and regulations
- **Collecting, Storing and Processing Research Data: Research Ethics and Requirements**
 - with N.N. from Sikt, personvernombud and AHKR staff

- **Topics:** Ethical vetting (Sikt, Rette), data protection and right to privacy (GDPR) in practice, informed consent, data management plans, storing data on SAFE, anonymization and disidentification
- **Scientific Integrity and Misconduct**
 - with N.N. from NESH and AHKR staff
 - **Topics:** Scientific integrity and responsibilities in the research community, misconduct (fabrication, falsification, plagiarism etc.), collaborating with others (issues regarding supervisors and project leaders; co-authorship), (mis-)use of AI-tools, responsible dissemination of research

Day 2 & 3

Suggestion: Workshop sessions of 1.5–2 hours. Each session includes at least 45 minutes of group work/discussions.

In each session, participants are familiarized with central research ethical issues in archaeological, historical, and ethnographic research, and discuss their relevance to their own projects. In addition, in each session, one or two senior researchers share their own experiences with research ethical dilemmas in their work.

Suggested topics for workshop sessions:

- Dignity and respect for historical subjects
- Historical sources and the right to privacy
- Archival research ethics
- Oral history, interview research ethics, and trauma-sensitive approaches
- Historical research in contemporary politicized settings
- Cultural heritage
- Provenance and ownership
- Research on human remains
- Researcher-informant relationships and positionality in ethnography and beyond
- Risk and conflict during and after fieldwork; fieldwork in politicized or authoritarian contexts
- The ethics of researching other-than-human actors
- Digital ethnography research ethics
- Research in indigenous and minority communities
- Postcolonial perspectives

Day 4

- Presentations and Discussions

Suggested Course Literature

Guidelines

NESH. 2024. [Guidelines for Research Ethics in the Social Sciences and the Humanities](#).

NESH. 2022. [Guidelines for Ethical Research on Human Remains](#).

NESH. 2019. [A Guide to Internet Research Ethics](#).

Fossheim, Hallvard J. og Helene Ingierd. 2016. «Ethnic Groups.». In *NESH Research Ethics Library*. <https://www.forskningsetikk.no/en/resources/the-research-ethics-library/research-on-particular-groups/ethnic-groups/>

Academic Literature

Baalen, Sebastian van. “‘Google Wants to Know Your Location’: The Ethical Challenges of Fieldwork in the Digital Age”. *Research Ethics Review* 14, no. 4 (2018): 1–17. <https://doi.org/10.1177/1747016117750312>

Bähre, Erik. 2015. “Ethnography’s Blind Spot: Intimacy, Violence, and Fieldwork Relations in South Africa.” *Social Analysis* 59(3): 1–16

Cannella, Gaile S., and Yvonna S. Lincoln. 2018. “Ethics, Research Regulations, and Critical Social Science.” In *the Sage Handbook of Qualitative Research*, edited by Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln, 172–94. Thousand Oaks: Sage.

Campbell, John. “The ‘Problem’ of Ethics in Contemporary Anthropological Research”. *Anthropology Matters* 12, no. 1 (2010). <https://doi.org/10.22582/am.v12i1.186>

Cooper, Matthew. 2007. “Sharing Data and Results in Ethnographic Research: Why This Should Not Be an Ethical Imperative.” *Journal of empirical research on human research ethics* 2 (1): 3–19. doi:10.1525/jer.2007.2.1.3.

Dougherty, Michael V. “The Use of Confidentiality and Anonymity Protections as a Cover for Fraudulent Fieldwork Data.” *Research Ethics* 17(4): 480–500.

Einwohner, Rachel L. 2011. “Ethical Considerations on the Use of Archived Testimonies in Holocaust Research: Beyond the IRB Exemption.” *Qual Sociol* 34 (3): 415–30. doi:10.1007/s11133-011-9196-y.

Janet Liebman Jacobs. 2004. “Women, Genocide, and Memory: The Ethics of Feminist Ethnography in Holocaust Research.” *Gender & Society* 18

Jessee, Erin. 2011. “The Limits of Oral History: Ethics and Methodology Amid Highly Politicized Research Settings.” *The Oral history review* 38 (2): 287–307. doi:10.1093/ohr/ohr098.

Gilliat-Ray, Sophie, Stephen Jacobs, Stephen E. Gregg, Frederick Bird, Laurie Lamoureux Scholes, and Steven Engler. 2021. "Research Ethics." In *the Routledge Handbook of Research Methods in the Study of Religion*, 88–109: Routledge.

Glasius, Marlies, Meta de Lange, Jos Bartman, Emanuela Dalmasso, Aofei Lv, Adele Del Sordi, Marcus Michaelson, and Kris Ruijgrok. *Research, Ethics and Risk in the Authoritarian Field*. Springer Nature, 2018. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-68966-1>

González-Ruibal, Alfredo. 2018. "Ethics and Archaeology." *Annual Review of Anthropology* 47: 345–360

Jackson, Peter. 2019. "South East Asian Area Studies beyond Anglo-America: Geopolitical Transitions, the Neoliberal Academy and Spatialized Regimes of Knowledge." *South East Asia Research* 27(1): 49–73

Junka-Aikio, Laura. "Can the Sámi speak Now? Deconstructive Research Ethos and the Debate on Who is a Sámi in Finland," *Cultural Studies* 30:2 (2016): 205–233.

Kim, Sang-Jun. 2024. "Research Ethics and Issues Regarding the Use of ChatGPT-Like Artificial Intelligence Platforms by Authors and Reviewers: A Narrative Review." *Science Editing* 11 (2): 96–106. doi:10.6087/kcse.343.

Kuokkanen, Rauna. "From Research as Colonialism to Reclaiming Autonomy: Toward a Research Ethics Framework in Sápmi." *Ethics in Sámi and Indigenous Research. Report from a Seminar in Kárášjohka, Norway, Nov. 23–24, 2006. Kautokeino: Sami Institute, 2008. 48–63.*

Markham, Anette. 2018. "Afterword: Ethics as Impact—Moving from Error Avoidance and Concept-Driven Models to a Future-Oriented Approach." *Social Media and Society*, July-September 2018

McKee, Heidi E. & James E. Porter. 2012. "The Ethics of Archival Research." *College Composition and Communication* 64(1) (special issue on research methodologies): 59–81

Sheftel, Anna, and Stacey Zembrzycki. 2016. "Who's Afraid of Oral History? Fifty Years of Debates and Anxiety About Ethics." *The Oral history review* 43 (2): 338–66. doi:10.1093/ohr/ohw071.

Sleeboom-Faulkner, Margaret, Bob Simpson, Elena Burgos Martinez, and James McMurray. 2017. "The Formalization of Social-Science Research Ethics: How Did We Get There?" *HAU: Journal of Ethnographic Theory* 7(1): 71–79

Stoler, Ann Laura. 2002. "Colonial Archives and the Arts of Governance." *Archival Science* 2: 87–109

Utkast 9.12.2024

Subotić, Jelena. 2021. "Ethics of Archival Research on Political Violence." *Journal of Peace Research* 58(3): 342–35

Sak: O-sak IV a)

Møte: 04.06.2025

Oppfølging av PS 05/25 -Oppfølging av kandidater etter endt finansiering: Forslag til endringer i ph.d.-programmet

Endringer i ph.d.-programmet ved Det humanistiske fakultet, godkjent med de endringer som ble godkjent av programstyret på møtet 23.04.2025, ref. [PS 05/25](#)

Vedtak: Programstyret godkjenner fakultetets forslag til endringer i ph.d.-programmet, med de endringer som blir besluttet i møtet. Revidert versjon blir lagt frem til orientering på neste programstyremøte.

Oppdatert programtekst med siste endringer markert:

2.2. Ph.d.-avtale og avtaleperiode
2.2.1 Ph.d.-avtale
Opptak til ph.d.-programmet formaliseres gjennom en skriftlig ph.d.-avtale som underskrives av kandidat, veileder(e) og fakultetet selv, samt ekstern part dersom det er aktuelt. Ph.d.-avtalen regulerer partenes rettigheter og plikter i avtaleperioden og skal sikre at kandidaten deltar regelmessig i et aktivt og relevant forskermiljø. I avtalen skal det legges til rette for at utdanningen skal kunne gjennomføres til avtalt tid.
2.2.2. Avtaleperiode
Avtaleperiode viser til opptaksperiode i programmet, og er normert til et omfang på tre (3) årsverk (jf. § 5-3 i forskriften). Avtaleperiode i programmet er noe annet enn ansettelsesperiode. Ansettelsesperiode kan være lengre enn 3 år, blant annet på grunn av ekstraår for karrierefremmende arbeid (tidligere kalt pliktarbeid). Ved oppstart settes avtaleperioden lik kontraktsperioden. En fireårig stipendiatstilling vil gi en avtaleperiode i ph.d.-programmet på fire år, med 75% progresjon. For kandidater som ikke er ansatt ved Det humanistiske fakultet settes avtaleperioden lik kontraktsperioden hos den eksterne arbeidsgiver, eller lik finansieringsperioden slik den er bestemt i annen avtale om gradssamarbeid mellom Det humanistiske fakultet og annen utdanningsinstitusjon.

Det er ikke anledning til å planlegge gjennomføring av ph.d.-utdanningen med en progresjon som gir lengre avtaleperiode enn seks (6) år.
2.2.3 Forlengelse
Ved lovhjemlede permisjoner forlenges ansettelsesperioden. I slike tilfeller forlenges også avtaleperioden tilsvarende. Kandidater som ikke er finansiert gjennom ansettelse ved Det humanistiske fakultet, er selv ansvarlige for å melde fra om og dokumentere slike forlengelser av ansettelsesperioden.
Avtaleperioden kan etter søknad til fakultetet forlenges på annet grunnlag. Søknaden skal sendes inn før gjeldende avtaleperiode går ut. Det kan søkes om forlengelse for inntil ett år av gangen. Søknader om forlengelse utover ansettelsesperiode behandles ved grunnenheten I søknaden må det redegjøres for hva som er gjort og hva som gjenstår av ph.d.-prosjektet. Søknaden må inneholde en oppdatert fremdriftsplan og en ny planlagt sluttdato. Fakultetet skal gjøre en samlet vurdering av om prosjektet vil kunne gjennomføres i forlengelsesperioden. Bekreftelse fra veileder og grunnenhet om veiledning i forlengelsesperioden må foreligge. Dersom kandidaten har fått forlengelse av ansettelsesperioden på grunn av verv eller lignende, vil avtaleperioden normalt forlenges tilsvarende.
Dersom forlengelse ikke innvilges, er kandidaten ute av programmet og alle formelle forpliktelser mellom kandidat og fakultet opphører.
Kandidaten kan søke om å få levere sin avhandling til vurdering også etter at avtaleperioden har utløpt, så lenge opplæringsdelen er endelig godkjent.
2.2.4 Tvungen avslutning av ph.d.-avtale
Når ett eller flere av de følgende forhold foreligger, kan fakultetet selv vedta tvungen avslutning av utdanningen ved: a. vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen b. gjentatte eller vesentlige brudd fra kandidatens side på informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt, herunder unnlatt innsendelse av fremdriftsrapport c. forsinkelse i fremdriften av prosjektet som er av en slik art at det skaper overveiende sannsynlighet for at kandidaten ikke vil kunne fullføre til avtalt tid

- d. endringer i ph.d.-prosjektet, som fraviker betydelig fra det som fremgår i prosjektbeskrivelsen og som det er inngått ph.d.-avtale om, og som ikke er tilstrekkelig faglig begrunnet.

Tvungen avslutning etter reglene her kan bare vedtas dersom forsinkelsen eller endringene skyldes forhold som kandidaten selv rår over.

2.2.4 Sluttsamtale

Ca. 6 måneder før finansieringen tar slutt skal alle kandidater ~~få tilbud~~ **avkalles inn til sluttsamtale med ledelsen ved** grunnenheten. ~~om en sluttsamtale.~~ Formålet med samtalen er:

1. å kartlegge **kandidatens** fremdriften i programmet
2. å forberede og legge til rette for kandidaten i avslutningsfasen
3. å vurdere behovet og muligheten for å søke om ytterligere forlengelse av ph.d.-avtalen (ut over finansieringsperioden).

Sluttsamtalen skal dokumenteres **i form av en kort rapport. Rapporten skal** arkiveres.

Kandidaten kan søke om å få levere sin avhandling til vurdering også etter at avtaleperioden har utløpt, så lenge opplæringsdelen er endelig godkjent.

Forslag til vedtak:

Programstyret tar saken til etterretning

Ole Hjortland
prodekan

Julie Alver Tønsaker
seksjonssjef,
seksjon for studier og forskerutdanning

Sak: FU 07/25
Møte: 04.06.2025

SAK: Veikart for forskningsinfrastruktur ved HF

Dokumenter i saken:

- [Fakultetets handlingsplan for forskningsinfrastruktur 2024-2030](#)
- [Innspillsversjon - Norsk veikart for forskningsinfrastruktur 2025](#)
- Utkast til veikart for forskningsinfrastruktur ved HF

Bakgrunn:

Forskningsrådet lyser ut midler til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet med frist 12. november 2025. Mer informasjon om utlysningen kommer i løpet av juni 2025 [her](#).

Årets utlysning legger ikke opp til en to-trinnsprosess med skisser i første trinn.

Utlisningen vil være todelt:

Del 1 retter seg mot navngitte forskningsinfrastrukturer med en særlig strategisk betydning for Norge:

- internasjonale forskningsinfrastrukturer Norge har et særskilt ansvar for
- forskningsinfrastrukturer med særskilt betydning for en større bredde av forskningsmiljøer

Del 2 er åpen for alle andre forskningsinfrastrukturer.

Forskningsrådet vil i utlysningen publisere en oversikt over navngitte forskningsinfrastrukturer etter at forslaget er sendt ut på høring til de forskningsorganisasjonene som er partnere i de aktuelle infrastrukturene.

Forskningsrådet oppdaterer nå veikartet for forskningsinfrastruktur og inviterer til å gi innspill til veikartet. Innspillsversjon ble publisert den 23. mai. Veikartet er delt inn i 3 deler:

- Del 1 forklarer retningslinjene for hvordan Forskningsrådet finansierer forskningsinfrastruktur, og gir anbefalinger til departementene og forsknings- og utviklingsinstitusjonene (FoU-institusjonene).
- Del 2 gir en oversikt over Forskningsrådets prioriteringer for forskningsinfrastruktur innen ulike temaområder.
- Del 3 viser dagens situasjon for forskningsinfrastrukturer i Norge.

Forskningsrådet inviterer til digitale innspillmøter på del 2.

Innspillmøtet for Humaniora og samfunnsfag er 16. juni. FIA koordinerer innspill fra HF, SV, KMD, PSYK og UM. Prodekan ved HF vil fremlegge UiBs innspill på møtet.

Med bakgrunn i oppdatering av Forskningsrådets nasjonale veikart, skal fakultetet oppdatere sitt veikart. Fakultetets veikart tar utgangspunkt i eksisterende forskningsinfrastrukturer ved fakultetet i tillegg til innmeldt koordinatorsøknad for SAMLA 2.0 som skal sendes inn i forbindelse med årets utlysning.

Forslag til vedtak:

FFU godkjenner veikart for forskningsinfrastruktur ved HF 2025.

Ole Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Veikart for forskningsinfrastruktur ved HF

Innledning

Det humanistiske fakultets (HF) strategi (2023-2030) har som ambisjon å stå for internasjonalt toneangivende grunnforskning. For å oppnå det skal HF blant annet bli ledende innen digital humaniora og satse videre på humanistisk forskningsinfrastruktur. HFs forskningsinfrastruktur er preget av en sammensatt fagportefølje, med ulike behov. Fellesnevneren er at infrastrukturbehovet for humanistiske fag er økende. Dette understrekes ikke minst av at fakultetet i dag er ledende på humanistisk forskningsinfrastruktur, med to nasjonale infrastrukturer (CLARINO og SAMLA) som inngår i det nasjonale veikartet for forskningsinfrastruktur for humaniora.

Forskere i HFs fag er avhengige av tilgang til databaser, arkiv, digitale og fysiske samlinger og laboratoriefasiliteter, samt teknologi og organisering som muliggjør bruk i forskning og undervisning. Fakultetet har i dag samarbeid om forskningsinfrastruktur med både Universitetsbiblioteket og Universitetsmuseet.

Fakultetet har en [handlingsplan for forskningsinfrastruktur](#), vedtatt i Fakultetsstyret den 22.10.2024. Handlingsplanen følger fakultetets [strategi for 2023-2030](#). Det overordnede målet i handlingsplanen er å forvalte og utvikle humanistiske forskningsinfrastrukturer som bidrar til forskning og undervisning av høy internasjonal kvalitet. Planen legger vekt på at humanistisk forskningsinfrastruktur er viktig samfunnsinfrastruktur. Derfor er et av hovedmålene å gjøre forskningsinfrastrukturene tilgjengelige for forskning og innovasjon, men også øvrige aktuelle brukere. Planen legger videre vekt på en helhetlig og langsiktig forvaltning av infrastrukturene, både når det gjelder bakenforliggende e-infrastruktur, langtidslagring og økonomi.

Fakultetets veikart bør i første rekke sees i direkte sammenheng med fakultetets prioritering til utlysningen i 2025 angående midler til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet.

SAMLA

SAMLA er en nasjonal infrastruktur for tradisjonsarkiver som ble etablert i perioden 2020 til 2025. SAMLA består av en komponent for langtidslagring, en underliggende database og et søkbart nettarkiv, i samsvar med FAIR-prinsippene. Digitalarkivet samla.no ble lansert i 2024, og inneholder 477 000 manuskriptsider fra Norsk folkeminnesamling (UiO), Etno-folkloristisk arkiv (UiB) og Norsk etnologisk samling (SNF). Det gjør SAMLA til et verdens største og mest komplekse folkloristiske digitalarkiver.

SAMLA inneholder et stort mangfold av kulturelle uttrykk og praksiser, både fra majoritetsbefolkningen, minoritetsbefolkningen og urfolkskulturer i Norge. Sammen gir samlingene et godt bilde av utviklingen av hverdagsliv, forestillinger og verdisyn. Arkivet inneholder et rikt materiale som blant annet omfatter eventyr, sagn, ballader og annen sangtradisjon, svartebøker, tradisjoner knyttet til liv og helse, værtegn, juletradisjoner, ølbryggingstradisjoner, mattradisjoner, plantetradisjoner, håndverkstradisjoner og dokumentasjon av eldre driftsformer i jordbruket og mye mer.

CLARINO

CLARINO er den norske noden i ESFRI-infrastrukturen CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure) og er organisert som et nettverk av noder med tjenester som utfyller hverandre. CLARINO Bergen er nasjonal koordinator og tilbyr tjenester som lagring av data, avansert analyse, metadataredigering, og brukerstøtte til forskningsprosjekter. CLARINO har vært viktig i etableringen av Termportalen, og leverer tjenester til UiBs leksikografiske arbeid med ordbøkene. UiO og UiT tilbyr henholdsvis tilgang til egne data og datalagring for åpne språkdata, mens Nasjonalbiblioteket forvalter den nasjonale ressurskatalogen, som gjør språkdataene synlig i CLARIN internasjonalt.

Bruken av CLARINO er betydelig, og fyller en rolle nasjonalt ved at den inneholder kuraterte data av høy kvalitet som har gjennomgått kvalitetskontroll. Ved UiB betjener CLARINO fagområder som norrønt (MENOTA-arkivet), dialektforskning (Talebanken), andrespråk (ALAN og ASK), og ordbokmiljøet. Korpuskel hadde nesten 250 000 søk i 2024, som omfatter både Nynorsk korpuset og Norsk aviskorpus, og hvor ressurser som Menota og Talebanken er jevnt og mye brukt. Det kommer fortløpende nye data inn, både fra forskningsprosjekter og som del av oppdateringer, og ved UiB ble 1240 unike klient-IP-adresser registrert i 2024, noe som indikerer et stabilt behov for tilgjengelige språkdata av høy kvalitet.

Strategiske behov for forskningsinfrastruktur i forbindelse med det nasjonale veikartet og Forskningsrådets utlysning av midler til forskningsinfrastruktur av nasjonal viktighet i 2025

Koordinatorsøknad fra HF- SAMLA 2

Fase to søknaden SAMLA 2 – *digitalisering av norske tradisjonsarkiv* har bred intern støtte og er godt forankret i strategien og internt ved UiB samt ved partnerinstitusjonene.

Institutt	Tittel	Kontaktpunkt
AHKR	SAMLA 2	Kyrre Kverndokk kyrre.kverndokk@uib.no

SAMLA 2 vil være en oppgradering og en videreføring av SAMLA. Målet er tredelt:

- 1) Å digitalt sikre viktig og unikt kulturhistorisk kildemateriale.
- 2) Å gjøre samla.no mer mangfoldig når det gjelder kulturuttrykk og hvilke kulturelle grupper som er representert
- 3) Å gjøre det kulturhistoriske kildematerialet søkbart og digitalt tilgjengelig, blant annet ved hjelp av HTR-lesing og maskinlært annotering.

Partnere i SAMLA 2:

- Norsk Folkeminnesamling, IKOS, (NFS) Universitetet i Oslo
- Stiftelsen Norsk Folkemuseum (SNF)
- Universitetsbiblioteket ved Universitetet i Bergen (UBB):
- Institutet för språk och folkminnen (ISOF)
- Institutt for kulturvitenskap, Norges arktiske universitetsmuseum (UiT)

Norges arktiske universitetsmuseum (UiT) har ikke vært partner i SAMLA1. Som ny partner vil UiT tilføre samla.no kulturhistorisk sett, betydningsfulle samlinger av samiske og kvenske kulturuttrykk og praksiser, samt nordnorske folkeminner. I tillegg vil mye av det gjenværende kildematerialet fra de øvrige partnerne bli inkludert, bla. vanlige folks selvbiografier, skillingsviser, barnetradisjoner, samt sjømenns-, arbeider- og husmannsminner. Dermed vil SAMLA spanner over minoritets- og urfolkskultur, barnetradisjoner, og kulturuttrykk knyttet til ulike sosial klasse og yrker. Det gjør at samla.no vil inneholde et sosial representativt kildemateriale til en mangfoldig kulturhistorie i Norge over 500 år, med hovedvekt på 1800- til 2000-tallet. Totalt sett vil samla.no inneholde over 1 million manuskriptsider. Noe av materialet er etisk sensitivt og vil kun være tilgjengelig gjennom en tilgangskontroll utviklet i SAMLA,1 hvor tilgang gis etter søknad. Det samiske og kvenske materialet krever også at SAMLA2 samarbeider med minoritets- og urfolkrepresentanter for å sikre disse gruppenes rettigheter.

Noen viktige tekniske oppgraderinger vil bli gjort: Annotering utføres nå manuelt, mens SAMLA2 vil prøve ut maskinlæringsbaserte annoteringsmetoder. Det vil gi viktige synergieffekter for andre digitalarkiver. HTR-teknologi vil bli brukt til å produsere maskin-genererte transkripsjoner av skannede faksimiler. I SAMLA 1 er én HTR-modell er utviklet og to nye er under utvikling. SAMLA2 vil bygge videre på dette for å bruke HTR-teknologi til transkribering i stor skala.

En delmålsetning er i tillegg å utvikle et fellesnordisk digitalarkiv for tradisjonssamlinger (NORDSAMLA). Et nordisk digitalarkiv vil gjøre det mulig å avdekke kulturmønstre på tvers av landegrenser, både ved hjelp av kvalitative analyser og stordatasøk.

Nasjonale infrastrukturer

Navn/kortnavn på infrastruktur	Omtale av sist tildelte prosjekt i prosjektbanken	Status	Nettsted
SAMLA Koordinert av UiB	SAMLA: National Infrastructure for Cultural History and Tradition Archives	I driftsfasen	https://samla.w.uib.no/
CLARINO Koordinert av UiB	Common Language Resources Infrastructure Norway Upgrade	I driftsfasen ESFRI Landmark	https://clarin.w.uib.no/
NORCHRON Koordinert av UiO	Norwegian Diachronic Corpus 200-1814	I oppstartsfasen	

Veien videre

Forskningsinfrastrukturen CLARINO er i driftsfasen fra 2024. Det planlegges å sende inn en oppgraderingssøknad til Forskningsrådet om to år. Infrastrukturen CLARINO gir tilgang til store datasett, og ulike eksterntfinansierte prosjekter bruker infrastrukturen, noe som gir mye å bygge på. Blant prosjekter og miljøer som deponerer, analyserer og deler data gjennom CLARINO (SSI-et

27.05.2025

MediaFutures, NFR-prosjektene ALAN, Norwegian Across the Americas, Senter for norsk som fagspråk, ordbokmiljøet i Bergen, Menota og Talebanken ved UiB).

Det er betydelige endringer i det nasjonale landskapet for språk og språkteknologi siden den forrige oppgraderingssøknaden, og det vil blant annet være naturlig å integrere KI også i videreutviklingen av CLARINO.

Høsten 2025 etableres det to sentre for norsk som fagspråk i Bergen og Oslo, som vil medføre mye brukerinvolvering og kompetanseheving på språk, data og KI. Fagpråkssenteret har en egen arbeidspakke dedikert til Språkteknologi med fokus på evaluering av språkmodeller). Ordbokmiljøet i Bergen, som har vokst og er en stor bruker av CLARINO, har omfattende orddata og omtales som en egen infrastruktur. Det er også opprettet en Stadnamnportal ved UiB, samt Termportalen, delvis finansiert av CLARINO. Det er naturlig å tenke helhetlig rundt disse i forbindelse med en ny oppgraderingssøknad.

Sak: FU 8/25

Møte: 04.06.2025

SAK: Publiseringsstrategi HF

Dokumenter:

- Publiseringsstrategi utkast levert av arbeidsgruppe 16.5.25
- Rapport fra arbeidsgruppen av 16.5.25
- Mandat og oppnevning av arbeidsgruppe av 24.1.25

Bakgrunn

Med utgangspunkt i drøfting i FFU henholdsvis sak FU 12/24 og FU 15/24 ble det i januar 2025 nedsatt en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til publiseringsstrategi for HF. Arbeidsgruppen leverte sitt utkast den 16.mai, og i tråd med skissert fremdriftsplan og prosess legges arbeidsgruppens utkast frem for FFU for innspill. Fakultetsstyret skal behandle sak om publiseringsstrategi ved HF i møtet 17.juni.2025.

Forslag til vedtak:

Prodekan får fullmakt til å ferdigstille publiseringsstrategi for HF i tråd med innspillene som kom frem i møtet.

Ole Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for fremmedspråk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori

Publiseringsstrategi HF - mandat og oppnevning av arbeidsgruppe

Bakgrunn

Forsknings- og forskerutdanningsutvalget har i sak FU 12/24 og sak FU 15/24 drøftet sak om publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet. Utvalget har bedt om at det nedsettes en arbeidsgruppe for å utarbeide en ny publiseringsstrategi for HF.

Mandat

Arbeidsgruppen skal levere et forslag til publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet. Publiseringsstrategien skal identifisere tiltak for å realisere fakultetets målsetninger for vitenskapelig publisering i strategiperioden 2025-2030. Strategien skal fremme UiBs overordnede mål om å «sikre en gjennomgående publiseringskultur styrt av kvalitet og i tråd med forskningsmiljøenes fagtradisjoner», samt fremme fakultetets egne forskningsmål. I HF's strategi heter det blant annet at fakultetet «skal stå for internasjonalt tonangivende grunnforskning» og at vi «skal øke antallet publikasjoner i kanaler som sikrer synlighet og gjennomslagskraft for vår forskning.»

Arbeidsgruppen bør vurdere tiltak som bidrar til

- å styrke publiseringens primærfunksjon som er å gjøre kunnskapen offentlig tilgjengelig for videre kritisk refleksjon og diskusjon
- En publiseringspraksis som styrker den internasjonale synligheten og gjennomslagskraften til fakultetets forskningsresultater
- å fremme [UiBs politikk om åpen vitenskap](#)
- å sikre at ph.d.-kandidater, postdoktorer og andre forskere tidlig i karriereløpet har en hensiktsmessig publiseringsplan
- å fremme god praksis for deltakelse i vitenskapelige redaksjoner og fagfelleevaluering
- å legge til rette for publiseringsaktivitet på norsk
- å motvirke at fakultetets forskere og forskning utnyttes av useriøse forlag og tidsskrift («rovtidsskrifter»)
- å sikre god sammenheng mellom vitenskapelig publisering og formidling
- å vedlikeholde bredden i publiseringskanaler for humanistiske fag
- bruk av publikasjoner i akademisk karriereevaluering som fremmer prinsippene i «Veileder for vurdering av akademisk karriereløp» ([NOR-CAM](#)).

Arbeidsgruppen bør videre vurdere tiltak for å følge opp anbefalingene i rapporten «[Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024](#)»

Oppnevning av arbeidsgruppe

Følgende personer oppnevnes til arbeidsgruppen:

- Torfinn Thomesen Huvenes, FOF (leder for arbeidsgruppen)
- Eivind Heldaas Seland, AHKR
- Eirik Vassenden, LLE
- Kari Jegerstedt, SKOK

Medlemmer av arbeidsgruppen er forespurt på forhånd.

Tidsramme og videre prosess

16. mai - arbeidsgruppen bes levere utkast
19. mai - drøfting i dekanatsmøte
4. juni - sak i FFU
17. juni - sak i fakultetsstyret

Med vennlig hilsen

Ole T. Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

This document has been electronically validated and therefore has no handwritten signatures.

Publiseringsstrategi HF

Rapport fra arbeidsgruppen

16. mai 2025

1. Mandat

Arbeidsgruppen skal levere et forslag til publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet. Publiseringsstrategien skal identifisere tiltak for å realisere fakultetets målsetninger for vitenskapelig publisering i strategiperioden 2025-2030. Strategien skal fremme UiBs overordnede mål om å «sikre en gjennomgående publiseringskultur styrt av kvalitet og i tråd med forskningsmiljøenes fagtradisjoner», samt fremme fakultetets egne forskningsmål. I HFs strategi heter det blant annet at fakultetet «skal stå for internasjonalt toneangivende grunnforskning» og at vi «skal øke antallet publikasjoner i kanaler som sikrer synlighet og gjennomslagskraft for vår forskning.»

Arbeidsgruppen bør vurdere tiltak som bidrar til

- å styrke publiseringens primærfunksjon som er å gjøre kunnskapen offentlig tilgjengelig for videre kritisk refleksjon og diskusjon
- En publiseringspraksis som styrker den internasjonale synligheten og gjennomslagskraften til fakultetets forskningsresultater
- å fremme UiBs politikk om åpen vitenskap
- å sikre at ph.d.-kandidater, postdoktorer og andre forskere tidlig i karriereløpet har en hensiktsmessig publiseringsplan
- å fremme god praksis for deltakelse i vitenskapelige redaksjoner og fagfellevurdering
- å legge til rette for publiseringsaktivitet på norsk
- å motvirke at fakultetets forskere og forskning utnyttes av useriøse forlag og tidsskrift («rovtidsskrifter»)
- å sikre god sammenheng mellom vitenskapelig publisering og formidling
- å vedlikeholde bredden i publiseringskanaler for humanistiske fag
- bruk av publikasjoner i akademisk karrierevurdering som fremmer prinsippene i «Veileder for vurdering av akademisk karriereløp» ([NOR-CAM](#)).

Arbeidsgruppen bør videre vurdere tiltak for å følge opp anbefalingene i rapporten «[Strategi for vitenskapelig publisering etter 2024](#)».

2. Prosess

Arbeidsgruppen ble oppnevnt 24. januar 2025 og har bestått av følgende medlemmer:

- Torfinn Huvenes, FOF (leder)
- Eivind Heldaas Seland, AHKR
- Eirik Vassenden, LLE
- Kari Jegerstedt, SKOK

Arbeidsgruppen har hatt ett møte. Dette møtet bestod av en innledende diskusjon av hovedpunktene i publiseringsstrategien. På dette møtet deltok også Vidar Røeggen fra UHR. På basis av den innledende diskusjonen utarbeidet lederen for arbeidsgruppen et utkast. Dette utkastet ble deretter revidert gjennom to runder med kommentarer fra de andre medlemmene av arbeidsgruppene.

3. Bakgrunnsmateriale

Arbeidsgruppen har gjort bruk av følgende bakgrunnsmateriale:

DORA - San Francisco Declaration on Research Assessment. (2013).
<https://sfdora.org/>.

Helsinki Initiative on Multilingualism in Scholarly Communication. (2019). Helsinki: Federation of Finnish Learned Societies, Committee for Public Information, Finnish Association for Scholarly Publishing, Universities Norway & European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities.
<https://doi.org/10.6084/m9.figshare.7887059>.

NOR-CAM - En verktøykasse. Veileder for vurdering i akademisk karriereløp. (2021). Oslo: Universitets og høyskolerådet. https://www.uhr.no/_f/p1/iab94a5c2-b008-42af-a66a-c81750adb350/nor-cam-en-verktoykasse-endelig.pdf.

Norskspråklige åpne tidsskrift innenfor humaniora og samfunnsvitenskap. (2023). <https://hkdir.no/utlysninger-og-tilskudd/norskspraklege-opne-tidsskrift-innanfor-humaniora-og-samfunnsvitskap>.

Strategi for Det humanistiske fakultet 2023-2030. Bergen: Universitetet i Bergen.
<https://www.uib.no/hf/163070/strategi-hf-2023%E2%80%932030>.

Publiseringsstrategi for Det humanistiske fakultet

Universitetet i Bergen

16. mai 2025

Introduksjon

Humanistisk forskning skaper ny og viktig kunnskap og forståelse, og det er primært gjennom publisering at denne kunnskapen og forståelsen får gjennomslag. En målsetning i [HF-fakultetets strategi](#) (2023-2030) er derfor å øke antallet publikasjoner i kanaler som sikrer synlighet og gjennomslag for vår forskning. Fakultetets publiseringsstrategi har som mål å bidra til en systematisk tilnærming til dette arbeidet. Dette handler i stor grad om å legge til rette for at forskerne har gode forutsetninger for å kunne publisere forskningen på en måte som gir mest mulig synlighet og gjennomslag, men det handler også om å skape gode incentiver gjennom å sikre at publikasjoner vurderes på basis av kvalitet og å sikre at systemer for registrering, evaluering og merittering er tilpasset humanistiske publiseringstradisjoner.

Dette arbeidet må ta hensyn til mangfoldet innenfor humanistisk forskning. For det første publiseres humanistisk forskning i ulike kanaler. I tillegg til fagfellevurderte tidsskriftartikler, utgjør også antologier og monografier viktige publiseringskanaler for humanistisk forskning. Dette kan blant annet skape utfordringer med tanke på å sikre åpen tilgang til forskningen. For det andre er det viktig å ta hensyn til at humanistisk forskning publiseres på ulike språk. Dette handler om å legge til rette for fortsatt publisering på norsk, men det handler også om å sikre gode vilkår for internasjonalt forskningssamarbeid og samforfatterskap.

Publiseringsstrategien ved HF-fakultetet har følgende hovedmål:

1. Fakultetet skal legge til rette for gode valg rundt publisering.
2. Fakultetet skal støtte opp om gode publiseringskanaler for humanistisk forskning.
3. Fakultetet skal sikre at publiseringsarbeid vurderes på basis av kvalitet.

1. Fakultetet skal legge til rette for gode valg rundt publisering.

En viktig målsetting er å sikre at forskningen ved fakultetet publiseres i kanaler som gir god synlighet og gjennomslag. Samtidig er det viktig å ivareta forskernes frihet til å velge hvor eller hvordan de publiserer sin forskning. Fakultetet skal derfor legge til rette for at forskerne har gode forutsetninger når

de skal foreta slike valg. Siden publiseringsarbeidet utføres ved grunnenhetene, er det naturlig at de har en viktig rolle i dette arbeidet, blant annet ved å tilby forskerne grundig informasjon og utvikle og opprettholde en god publiseringskultur.

Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal støtte enkeltforskere og forskergruppers muligheter til å fritt velge publiseringskanaler og publiseringsform.
- Grunnenhetene skal sørge for at forskerne får relevant informasjon om hvilke kanaler som sikrer synlighet og gjennomslag, hvordan man kan publisere med åpen tilgang, og hvordan man kan gjenkjenne og unngå useriøse publiseringskanaler.
- Grunnenhetene skal sikre at ansatte i rekrutteringsstillinger får særskilt støtte og oppfølging i sitt publiseringsarbeid, blant annet gjennom utarbeidelse og oppfølging av individuelt tilpassede publiseringsplaner.
- Grunnenhetene skal fremme en publiseringskultur der man åpent deler erfaringer og kunnskap om publisering og der publikasjoner i kanaler av høy kvalitet verdsettes.
- Grunnenhetene skal legge til rette for at sampublisering og samarbeid inngår som en del av god forsknings- og publiseringspraksis, med særlig vekt på å informere om og ivareta rettighetene til forskere i tidlig karriere.
- Fakultetet skal støtte og følge opp grunnenhetenes arbeid knyttet til informasjon og publiseringskultur, blant annet gjennom eksisterende dialogmøter mellom fakultetet og grunnenhetene, og gjennom fakultetets forsknings- og forskerutdanningsutvalg.
- Fakultetet skal i samarbeid med grunnenhetene sikre at forskerne får informasjon og opplæring som sikrer at KI-verktøy brukes på ansvarlige måter i publiseringsarbeidet.

2. Fakultetet skal støtte opp om gode publiseringskanaler for humanistisk forskning.

En forutsetning for at forskningen ved fakultet skal oppnå synlighet og gjennomslag er at det finnes gode kanaler for publisering. Fakultetet skal derfor bidra til å utvikle og opprettholde bredden av gode publiseringskanaler for humanistisk forskning. Dette inkluderer ulike publiseringsformater som tidsskrift, monografier og antologier, og det inkluderer kanaler for publikasjoner på ulike språk. Det er spesielt viktig å sikre publiseringskanaler som holder høy faglig kvalitet og som gjør forskningen åpent tilgjengelig.

Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal arbeide for å opprettholde norsk som forskningsspråk.
- Fakultetet skal være en pådriver for nasjonale støtteordninger, for eksempel ordningen [Norskspråklige åpne tidsskrift innenfor humaniora og samfunnsvitenskap](#), som bidrar til å opprettholde og utvikle publiseringskanaler for humanistisk forskning på ulike fagspråk.
- Fakultetet skal være en pådriver for nasjonale støtteordninger som gjør det mulig å publisere antologier og monografier med åpen tilgang.
- Fakultetet og grunnenhetene skal legge til rette for deltagelse i nasjonalt og internasjonalt samarbeid som tar sikte på å opprettholde og utvikle gode og åpne publiseringskanaler for humanistisk forskning.
- Fakultetet skal sikre at redaktørarbeid og fagfellevurdering blir formelt meritterende og er en del av vurderingsgrunnlaget i forbindelse med ansettelse, opprykk og tildeling av ressurser.

3. Fakultetet skal sikre at publiseringsarbeid vurderes på basis av kvalitet.

HF-fakultetet har ikke bare som mål å øke antallet publikasjoner, men å øke antallet publikasjoner i kanaler som gir synlighet og gjennomslag. Dette handler med andre ord ikke bare om kvantitet, men om kvalitet. Fakultetet skal derfor sikre at det legges vekt på kvalitet når publiseringsarbeid vurderes i forbindelse med rekruttering, merittering og fordeling av interne ressurser.

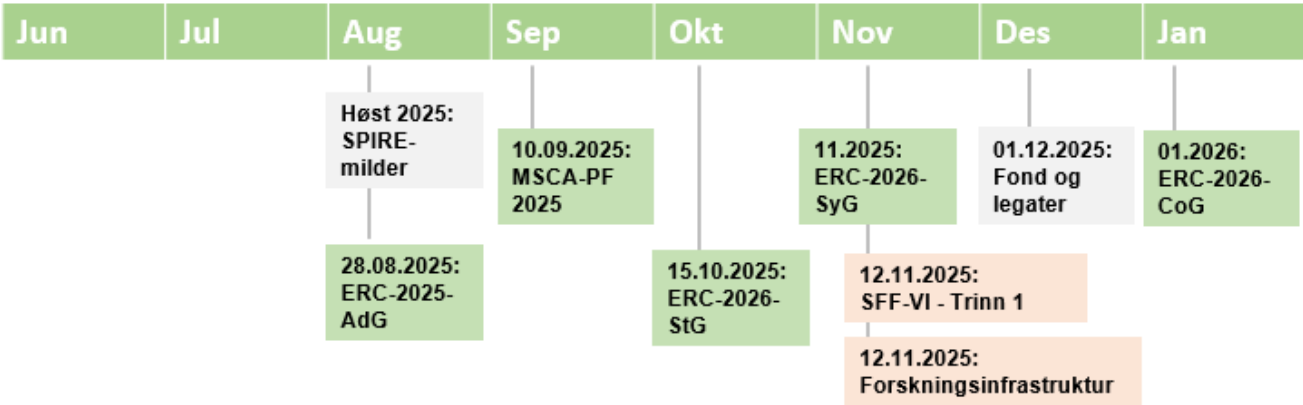
Dette innebærer følgende:

- Fakultetet skal sørge for at når forskning og publikasjoner vurderes i forbindelse med ansettelse, opprykk og tildeling av ressurser så foretas disse vurderingene på et faglig forsvarlig grunnlag.
- Fakultetet skal sikre en faglig forsvarlig bruk av bibliometriske indikatorer i vurderinger av forskning og publikasjoner i tråd med prinsippene i [NOR-CAM](#) og [DORA](#)-erklæringen, slik at bibliometriske indikatorer ikke erstatter vurderinger av forskningens faglige kvalitet og innhold, og at bibliometriske indikatorer ikke spiller for stor rolle i vurderinger på individnivå.
- Fakultetet skal sørge for en vurderingspraksis der sampublisert arbeid vurderes på lik linje med andre publiseringsformer, og som sikrer at vurderingen foretas på basis av forfatternes faglige bidrag.
- Fakultetet skal sørge for at forskningens faglige kvalitet og innhold ikke vurderes på basis av publiseringsspråk, i tråd med anbefalingene i [Helsinki](#)-initiativet.

Sak: FU 9/25
Møte: 04.06.25

Løypemelding nr.3 for eksterntfinansiert forskning

1. Kommende søknadsfrister 2025

2. Søknader til Forskningsrådet

Status søknadsaktivitet 2025:

FRIPRO

Prosjekttype	Søknader til behandling hos NFR	Innmeldt via skjemaker
FRIRPRO mobilitet		2 (SKOK, SVT)
FRIPRO tidlig karriere	3 (AHKR)	2 (FOF, SVT)
FRIPRO erfarne forskere	2 (IF)	13 (AHKR, FOF, IF, LLE, SKOK, SVT) 1 partner (AHKR)
Totalt	5	18

Tematiske utlysninger:

Prosjekttype	Temaområde	Søknader til behandling hos NFR
Tematisk forskerprosjekt for fornyelse	Velferd og utdanning	3 (FOF, IF, LLE)
	Temaer på tvers (arealer under press)	1 (AHKR)
Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringer i samfunn og næringsliv (KSP)	Velferd og utdanning	3 (AHKR)
	Temaer på tvers (arealer under press)	1 (SVT) <i>1 partner (SVT)</i>

INTPART

Prosjekttype	Søknader til behandling hos NFR
Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning, forskning og innovasjon	1 (LLE/CDN)

Kommentar:

- Av FRIPRO-søknadene sendt i 2024, er to (AHKR) fortsatt under behandling.
- Per dags dato er det meldt inn 18 søknadsinitiativ via Skjemaker, hvorav 13 er registrert i Unit4.
- For søknader sendt til tematisk- og KSP-utlysning forventes svar i august.

Senter for fremragende forskning (SFF-VI)

HF har meldt inn tre initiativ.

Utlysningen for trinn 1 åpnes september 2025, med frist 12. november 2025.

Forskningssenter for kunstig intelligens (KI-senter)

SVT er med som partner i to søknadsinitiativ. Resultatet blir klart i juni.

Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur og veikart ved HF

Forskningsrådets nasjonale infrastrukturutlysning har søknadsfrist 12. november 2025.

Forskningsrådets utkast til veikart ble publisert 26.05. Innspillsmøte for Humaniora og samfunnsvitenskap er 16. juni. Det åpnes for å gi innspill på del 2 av veikartet som gir en oversikt over Forskningsrådets prioriteringer for forskningsinfrastruktur innen ulike temaområder. Veikartet skal godkjennes av Porteføljestyret for forskningssystem 17. september.

SAMLA 2.0 (AHKR) er meldt inn som koordinatorinitiativ. Fakultetets veikart som ble utarbeidet i 2023 er oppdatert basert på fakultetets handlingsplan for forskningsinfrastruktur og koordinatorinitiativet SAMLA 2.0.

Søknader til Horisont Europa

Status søknadsaktivitet 2025:

	Søknader til behandling	Nye søknader (mottatt autorisasjonserklæring)
ERC Starting Grant		2 (LLE)
ERC Consolidator Grant	2 (IF, LLE) – videre til intervju	
ERC Advanced Grant	1 (FOF) – gjennomført intervju	2 (FOF, SVT)
ERC Synergy Grant	1 (FOF) – videre til runde 2 1 (AHKR – partner) - videre til runde 2	
MSCA-PF		3 (LLE)
Totalt	5	6

Kommentar:

- En ERC-CoG (IF) fikk avslag
- Resultatet av ERC AdG (FOF) forventes i midten av juni

Forslag til vedtak:

FFU tar saken til orientering.

Ole Hjortland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Institutt for fremmedspråk

Senter for vitenskapsteori

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Dato

06.05.2025

Referanse

2023/13666

Informasjon og rutine for prosjektetableringsstøtte (PES) ved HF 2025-2027

Fra og med 2025 er det innført endringer for PES-støtte som vil gjelde for perioden 2025-2027. Siden fakultetet disponerer ubrukte PES-midler fra tidligere år, vil det i praksis kun være mindre justeringer i PES-rutinen for 2025. Fakultetet vil sende ny informasjon ved behov.

Hva er prosjektetableringsstøtte (PES):

- PES er en strategisk finansieringsordning fra Forskningsrådet til å styrke norsk deltakelse i forskningsprogrammet Horisont Europa (HE) og sikre god norsk avkastning i form av prosjektilslag. Det er UiB sentralt som søker Forskningsrådet og har rollen som prosjekteier for UiB og supplerer også tildelingen over en sentral avsetning.
- PES-midler fra ordningen tildeles forskere som har sendt inn en signert autorisasjonserklæring for planlagt søknad til Horisont Europa. Ordningen omfatter søknader til European Research Council (ERC) og Marie Skłodowska-Curie (MSCA) samt andre ordninger finansiert av EU.

PES-modell ved UIB:

- PES-bevilgningen fra NFR tildeles som en øvre ramme basert på søknadskategori/type og forskerens rolle i prosjektet.

Krav til PES-midler fra NFR:

- Autorisasjonserklæring signert av søker og institutt/senterleder må være sendt boa-hf@uib.no.

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det humanistiske fakultet
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Elisabeth Shaw Hausvik
Telefon: 55582473
Mobil:
E-post: Elisabeth.Hausvik@uib.no

- Forskningsrådgiver har endret søknadsstatus til sendt i søknadsmodulen i Unit4.
- Søknadsarbeidet må ha dokumenterte og regnskapsførte utgifter (se under hva PES-midlene kan brukes til).
- Fakultetet/enhetene får refundert faktiske utgifter opp til satsen for søknadstype, se nettsiden.
- Søknaden til HE må være formelt godkjent («eligible») av EU.

PES-midler kan brukes til:

- Reise- og møtekostnader.
- Utgifter til partnersøk/etablering av prosjektkonsortium.
- Annen bruk se [nettsidene](#).
- Ekstern assistanse og rådgivning. Bestilling av ekstern rådgivning gjøres av Seksjon for forskning og formidling (boa-hf@uib.no) via UiB-hjelp. Kostnaden belastes PES-delprosjekt på enheten. UiB har rammeavtaler med eksterne konsulentfirmaer for dette formålet.

Det anbefales at bruk av PES-midler prioriteres til ekstern assistanse og rådgivning. Antall timer til konsulenttjenester vil variere etter behov.

Utlysning	Konsulentttjeneste	Pris
MSCA-PF	Ca. 8-10 timer evaluering inkl. 1 times oppfølgingsmøte	Min. 20 000 inkl. mva.*
ERC StG/CoG/AdG	12 timer evaluering inkl. 1 times oppfølgingsmøte	Min. 50 000 inkl. mva.*

*Prisene justeres årlig

Tildeling av PES-midler:

- Seksjon for forskning og formidling sender et tildelingsbrev til enheten den aktuelle søker tilhører i Elements. Enheten har ansvar for å informere søker om tildelingen.
- Administrasjonssjef, prosjektøkonom, totaløkonom og lokal fagrekvirent/innkjøper mottar kopi av tildelingsbrevet.
- Sluttdato for bruken av midlene settes til 1 mnd. etter søknadsfrist. (NB! regnskapsføring kan ta tid, men aktiviteten skal være gjennomført innen søknadsfristen).

Dersom søknad ikke sendes eller dersom søknaden ikke formelt godkjennes av EU:

Dersom forskeren har mottatt PES-midler, men likevel ikke søker Horisont Europa eller søknaden ikke blir formelt godkjent av EU, vil enheten måtte dekke påløpte kostnader. Enheten må også dekke eventuelt overforbruk.

Det er viktig å drøfte «risikoen» før autorisasjonserklæringen sendes til boa-hf@uib.no.

Med vennlig hilsen

Kirsten Moen
seksjonssjef

Elisabeth Shaw Hausvik
seniorrådgiver

Institutt for fremmedspråk

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

Senter for vitenskapsteori

Dato

26.05.2025

Referanse

2024/4011

Informasjon og rutine for mentorordning til ERC-søkere ved HF 2025

ERC-mentorordning 2025

I 2021 etablerte UiB en *ERC-mentorordning* for å styrke støtten til ERC-søkere ([2021/6361](#)). Hensikten med ordningen er at ERC-søkere skal få muligheten til å engasjere en faglig mentor som kan bidra med å forme og spisse forskerens prosjektidé frem mot søknadsfristen. Mentoren vil motta et honorar på 30.000 NOK inkludert sosiale kostnader.

Mentormidler kan tildeles i forbindelse med følgende ERC-utlysninger:

- ERC Advanced Grant (ERC AdG) 2025 (søknadsfrist: 28. august 2025)
- ERC Starting Grant 2026 (ERC StG) (forventet frist: oktober 2025)
- ERC Consolidator Grant 2026 (ERC CoG) (forventet frist: januar 2026)

Rutine for tildeling av mentormidler ved HF

- Autorisasjonserklæring signert av søker og institutt/senterleder må være sendt boa-hf@uib.no.
- Etter at autorisasjonserklæring er mottatt sendes en e-post til søker med informasjon og tilbud om mentorordningen samt frist for å melde tilbake interesse for å benytte seg av ordningen. Enheten mottar kopi av denne e-post.
- Seksjon for forskning og formidling sender tildelingsbrev til enheten dersom søker ønsker å engasjere en mentor. Enheten har ansvar for å informere søker om tildelingen og følge opp mentor (se eget avsnitt).

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det humanistiske fakultet
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Cecilie Veum

Telefon:

Mobil:

E-post: Cecilie.Veum@uib.no

Endringer i ERC mentorordning i 2025

Det er implementert følgende endringer i mentorordningen fra og med 2025 for å sikre en mer effektiv drift og oppfølging.

ERC-mentorkontrakt

Mentor skal signere UiB sin standard oppdragskontrakt. Mentorer og forsker oppfordres til å avtale vilkårene for samarbeidet før arbeidet starter. Se '*Informasjon for ERC-mentorer og mentees*' (vedlegg 1).

Rapportering

Det er ikke lenger krav om at forsker skal sluttrapportere for bruk av mentormidler. Fakultetet rapporterer årlig til FIA, basert på antall inngåtte mentoravtaler.

Betaling av honorar

Mentorer mottar honorar i form av en enkeltutbetaling på 30.000 NOK inkludert sosiale kostnader ved slutten av avtalt mentorperiode. ERC-søknadsfrister skal brukes som sluttdato for mentoroppdraget. Dersom en forsker ikke lenger planlegger å sende sin ERC-søknad til planlagt frist, skal de *informere både sin mentor og Seksjon for forskning og formidling på fakultet (boa-hf@uib.no) så snart som mulig*. Dersom mentoren allerede har støttet forskeren i en periode i henhold til avtale, bør honoraret utbetales.

Oppfølging av mentor

Enheten har ansvar for å videresende følgende informasjon til mentoren:

- a. '*Introduksjonsbrevet til ERC-mentorer*' (vedlegg 2), undertegnet av instituttleder
- b. Lenke til [UiB oppdragskontrakt som bestilles via ToA-systemet](#) og eventuelle relevante instruksjoner om hvordan kontrakten skal utfylles og returneres, inkludert spesifikke instruksjoner som er relevante for den lokale enheten, og/eller instruksjoner for bruk av DFØ.
- c. Lenke til [søknadsskjemaet for skattekort](#) (der det er relevant-se under), inkludert relevante instruksjoner for utfylling
- d. Eventuelt annen informasjon enheten anser som nødvendig

Skatteregler:

ERC-mentorer følger skattereglene til en standard oppdragstaker ved UiB. Mentorer som bor og betaler skatt utenfor Norge betaler ikke norsk skatt på honoraret og trenger ikke søke om skattekort. Mentorer som bor og arbeider i Norge betaler skatt av honorar.

Vennlig hilsen

Kirsten Moen
seksjonssjef
seksjon for forskning og formidling

Annhild Fetveit
seksjonssjef
Seksjon for økonomi

Vedlegg:

1. *Informasjon for ERC-mentorer og mentees*
2. *Introduksjonsbrevet til ERC-mentorer*

3. *ERC mentor tools*

INFORMATION FOR ERC MENTORS AND MENTEES

PURPOSE OF THE ERC MENTORING PROGRAMME

The ERC mentoring program is designed to help strong UiB researchers develop their research ideas into competitive ERC grant proposals by engaging an academic and ERC expert to support them as they prepare their applications.

ERC mentors are usually expected to be subject experts in the mentee's field of research, who also possess extensive knowledge of the ERC instrument. They might, for instance, be an ERC grantee, acted as an ERC panel member in the past, or been engaged as an ERC expert evaluator.

HOW CAN ERC MENTORS SUPPORT MENTEES?

ERC mentoring relationships differ depending on the specific strengths of a mentor and the individual needs of a mentee. The following tasks are typical examples of what a mentor might provide. In advance of a first meeting, it is suggested that mentees consider what they hope to gain from mentoring, and mentors in turn consider what they are able to offer their mentees in terms of time, expertise and insight. These reflections can be used as a starting point to discuss the scope and purpose of your mentoring relationship during your first meeting.

Commonly, ERC mentors offer:

- Periodical meetings (usually digital) to check in and hear how the application is progressing. These might be more or less frequent during different phases of development, but could be expected to average roughly once per month during the time the mentor and mentee work together
- Insight into the current state of the art and support applicants to develop a sufficiently groundbreaking research concept. This can take the form of pre-arranged meetings or comments on draft proposals.
- Critical review of proposal drafts (2 x full drafts of B1 and B2 can reasonably be taken as an average standard)
- Support to develop a mentees academic network by introducing them to relevant colleagues from relevant disciplines for further discussion
- If mentees are invited to stage two of the ERC competition: mentors usually offer to participate in one mock ERC interview to help them prepare

SHARED OBLIGATIONS

Both mentor and mentee should agree that they will commit to implementing the purpose of the mentoring scheme. During your first meeting, you should discuss and agree how you will work together. At minimum, you should agree the length of time you intend to work together, the role of intellectual property in your mentoring conversations (see below), the average frequency of your meetings and the main tasks to be accomplished during the mentoring period. It is strongly recommended that you record and retain a single copy of this agreement – for example via a simple word document you might both use as a reference throughout your period of work together.

INTELLECTUAL PROPERTY

A common understanding on intellectual property (IP) pertaining to work developed on the basis of your mentoring collaboration should also be agreed from the outset of your mentoring relationship. In the first instance, mentors should bear in mind that the scientific contents of mentoring

conversations should be kept strictly confidential. Mentors should also consider how to support mentees effectively whilst preserving their own IP.

DURATION

The duration of the mentoring relationship should be discussed and agreed at your first meeting. It can last as long as both parties agree is needed. Mentoring relationships usually encompass the time from the first meeting to the ERC deadline and offer the potential for a limited extension if the mentee is invited to interview.

CONTRACT

Once a mentor has agreed to engage in ERC mentoring, they will receive a standard University of Bergen digital *assignment contract* and a tax form. Both contract and tax form will be forwarded to the mentor by the mentee's local administration. These documents should be completed and uploaded/returned (as specified) to the named administrative contact at the mentees department, in order that payment can be accurately processed. Mentors cannot receive payment until these forms are completed and returned.

NB: It is important to note that the specific conditions for mentoring, agreed between the mentor and mentee, are not delineated within the assignment contract. Agreeing and honouring the conditions of the mentoring relationship is thus the shared responsibility of the mentor and mentee.

PAYMENT

Mentors will receive an honorarium of NOK 30,000, made in a single payment due upon the pre-agreed conclusion of the mentoring relationship (or the relevant ERC call deadline, whichever comes first). Payment will be processed by the mentee's local administration.

Any questions regarding the contract or tax form can be directed to the administrative contact at the mentee's department.

UNIVERSITY OF BERGEN
Division of Research and Innovation

INTRODUCTION LETTER TO ERC MENTORS

A signed electronic copy can be sent to the mentor. Please delete text in red before sending.

Dear (name of mentor),

Thank you for your willingness to support (name of UiB researcher) as they develop their ERC /StG/CoG/AdG) application.

At UiB we operate a programme of strategic support for ERC applicants. As part of this, we offer candidates the opportunity to engage an ERC mentor. Your role is to support your mentee as they develop their ERC research concept and draft their grant proposal.

ERC mentors are usually expected to be subject experts in the mentee's field of research, who also possess extensive knowledge of the ERC instrument. You might, for instance, be an ERC grantee, have been a member of an ERC panel in the past or been engaged as an ERC expert evaluator.

The information sheet attached to this letter provides further details on how mentors and mentees can establish good working relationships, as contains details pertaining to contract and remuneration.

We hope that mentoring an ERC applicant will be a fruitful experience for you and your mentee and look forward to working forward with you.

Yours sincerely,
(Head of Institute)

ERC MENTORING: FREQUENTLY ASKED QUESTIONS

An internal document for UiB researchers

WHO CAN APPLY TO WORK WITH AN ERC MENTOR?

- UiB researchers preparing a grant proposal toward an upcoming Starting, Consolidator or Advanced Grant deadline can apply to engage an ERC Mentor.
- NB: UiB researchers planning an application to the ERC Synergy or Proof of Concept Grants are not eligible for an ERC mentor.

WHO CAN BE MY ERC MENTOR?

- ERC mentors should be academic researchers with significant relevant disciplinary expertise and a good knowledge of the ERC instrument. This might mean that they have held an ERC grant themselves, have acted as an ERC panel member or expert reviewer or have, by some other means, significant insight into the specificities of the ERC instrument (or similar instruments facilitating bottom-up/excellent research) and what is required to succeed in the ERC competition.
- ERC mentors cannot be UiB employees. They can work at any other institution within or outside of Norway. They do not need to be European or work at an European institution.
- You do not need to know your mentor well before you begin, but it is worth taking into account when choosing a mentor that you will be sharing confidential scientific and research ideas with them and you should feel comfortable to trust them in this regard. Your mentor might be a member of your own professional network. Alternatively, suitable candidates might be recommended to you by a close colleague or trusted member of your network. It is not prohibited to engage an unknown researcher as your mentor, but it is important to note that if you do so, it is at your own risk.

HOW SHOULD I ENGAGE A MENTOR?

- Once you have identified a prospective mentor and alerted your department/institute, you should make informal contact with them directly to hear if they are willing to mentor you.
- If you receive a positive response, you should ask your local administrator (this will usually be the Head of Administration at your Institute) to make contact with them to initiate the formal process of engaging them as your ERC mentor.

HOW MANY MENTORS CAN I ENGAGE AT ONCE?

- As a rule, it is recommended that the full honorarium be paid to a single mentor, and that researchers should only engage a second mentor and split the honorarium across two mentors if there is an exceedingly strong rationale to do so. It is not envisioned that this should be standard practice. In the event that mentoring is split between two researchers, this should be reflected in their responsibilities, which should be commensurately lowered.
- Only one honorarium of 30,000 NOK should be paid per applicant.

DOES MY MENTOR NEED TO SIGN A FORMAL CONTRACT?

- Mentors will be sent a standard UiB contract to sign and return in order to receive payment. This will be managed by your department. It is important to note that this contract is general, and does not contain any details pertaining to your ERC mentoring relationship.

- NB: This means that you and your mentor are primarily responsible for agreeing up the conditions of your mentoring relationship.

HOW CAN I MAKE SURE I BUILD A GOOD WORKING RELATIONSHIP WITH MY MENTOR?

- In advance of engaging your mentor, it is advisable to consider what type(s) of support you hope to receive from them and how you wish to work. The *Information for ERC Mentors and Mentees* document can offer ideas to help frame your thinking here.
- Once your mentor has formally agreed to support you, it is highly recommended to set up a first meeting where you discuss and agree how you will work together. Guidance on what to cover in your first meeting is shared in the *Information for ERC Mentors and Mentees* document, and includes: agreeing shared goals; setting expectations around frequency of meetings, establishing key tasks covered under your agreement; agreeing the duration of your mentoring relationship; discuss together how to protect your/their intellectual property during the mentoring relationship and beyond. You may choose to discuss any other issues that you and your mentor deem appropriate.
- It is highly recommended that a document (a simple Word document will suffice) outlining the principles of your shared agreement be developed and a copy kept by each of you. This is not legally binding, but can act as a useful reminder of your shared agreement, and can also be used as a reference to check your work is on track, or consulted if either of you wish to suggest changes later on.

WHAT IS REASONABLE TO EXPECT FROM MY ERC MENTOR?

Working with an ERC mentor is an individual process which should reflect both the respective needs of the mentee and the strengths of their mentor. However, certain standard practices exist. These are outlined in the *Information for ERC Mentors and Mentees* document, and include: periodical meetings; at reasonable intervals (monthly digital meetings are suggested but frequency can fluctuate); discussions around the state of the art and groundbreakingness of the ERC concept; reviewing an agreed number of proposal drafts; the offer to sit on a mock interview panel, should the applicant be invited to stage 2.

WHEN SHOULD MENTORING END?

- It is expected that ERC mentors will support mentees as they develop their ERC concept and write their proposals. It is therefore standard practice that the submission deadline is used as a date to conclude the formal mentoring relationship, with the understanding that limited further support might be offered if the mentee passes stage one and is invited to interview.
- NB: If you make the decision to withdraw (i.e. not to submit) your ERC application **before** the deadline, **it is your responsibility** to alert both your mentor and your head of administration as soon as possible. If your mentor has supported you in good faith for a reasonable period of time toward the deadline and acquitted their responsibilities per your shared agreement, the department should release payment at this point.

HOW WILL MY MENTOR BE PAID?

Once they have signed and returned the contract and tax form sent by your department, your mentor will be paid by your department.

UNIVERSITY OF BERGEN
Division of Research and Innovation

DO I NEED TO SUBMIT A REPORT ONCE MENTORING HAS CONCLUDED?

There is no longer a requirement to complete a report and the conclusion of your mentoring relationship. Unless you alert your head of administration to the fact that mentoring has concluded before this time, they will assume that the relationship concludes on the day of your ERC deadline.

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsbiblioteket

IT-avdelingen
Universitetsmuseet
Studieavdelingen
Kommunikasjonsavdelingen
Universitetsdirektørens kontor
Forsknings- og innovasjonsavdelingen
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Det medisinske fakultet
Det humanistiske fakultet
Det juridiske fakultet
Det psykologiske fakultet
Universitetsbiblioteket
Fakultet for kunst, musikk og design

Dato
14/05/2025

Referanse
2024/12589

Overgang fra Cristin og BORA til Nasjonalt vitenarkiv (NVA)

Forskningsinformasjonssystemet Cristin og UiBs åpne, institusjonelle arkiv BORA er planlagt erstattet av Nasjonalt vitenarkiv (NVA) i juni 2025. Innhold fra Cristin og BORA vil bli migrert over til NVA, og NVA skal erstatte alle funksjoner som i dag blir utført i Cristin og BORA.

Nasjonalt vitenarkiv skal samle publikasjoner og andre forskningsresultater, og gjøre dem åpent tilgjengelige i en felles nasjonal løsning. Systemet driftes av SIKT, kunnskapssektorens tjenesteleverandør.

Ifølge SIKT sin utrullingsplan vil **Cristin stenges for redigering og registrering av innhold 03.06**. Cristin vil fra da bare være tilgjengelig i lesemodus. NVA vil åpnes for redigering og registrering for UiBs brukere i løpet av juni. Oppdatert informasjon for UiB vil løpende bli tilgjengelig på UiBs nettside om NVA:

<https://www.uib.no/ub/172729/nva>

Postadresse
Universitetet i Bergen
Universitetsbiblioteket
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Lene Seim
Telefon: 55582532
Mobil:
E-post: Lene.Seim@uib.no

Praktiske følger ved overgangen til NVA

- Innlogging i NVA gjøres med Feide, og alle med Feide fra UiB kan logge seg inn. Det vil i tillegg være mulig å logge seg inn med ID-porten. For å kunne registrere nye publikasjoner og prosjekter, og redigere på eksisterende, må man være tilknyttet en institusjon.
- Alle vitenskapelige ansatte som har redigeringstilgang til Cristin vil også automatisk ha redigeringstilgang til NVA. Ta kontakt med nva@uib.no dersom du trenger redigeringstilgang.
- Forskeres nye publikasjoner og resultater må etter overgangen registreres i NVA. Fulltekst av publikasjoner som skal tilgjengeliggjøres lastes opp i NVA.
- Rapportering av resultat (NVI) blir gjennomført i NVA.
- Publikasjonene som vises på profilsidene på uib.no vil hentes fra NVA.
- Stabile/permanente lenker til BORA-poster vil fremdeles fungere.

Tidslinje

03.06: Cristin stenges for redigering og registrering. Migrering av innholdet fra Cristin til NVA starter.

Første halvdel juni: BORA migreres til NVA

Juni: NVA åpner for registrering og redigering for UiB.

Opplæring

SIKT vil arrangere webinarer om NVA for administrativt ansatte og forskere. De har også utviklet hjelpesider med brukerveiledninger. Oversikt over kurs, og veiledninger, finnes på SIKT sine sider:

<https://sikt.no/tjenester/nasjonalt-vitenarkiv-nva/hjelpeside-nva>

Superbrukere for Cristin ved fakultet og institutt vil få den samme oppgaven for NVA. Superbrukerne vil få opplæring og bli fulgt opp direkte fra de institusjonelle superbrukerne. Forskere oppfordres i oppstartsfasen til å ta direkte kontakt på nva@uib.no for hjelp, men kan etter hvert enten ta kontakt med sin lokale NVA-superbruker eller med brukerstøtte på nva@uib.no.

Mer informasjon og lenke til systemet

- SIKTs prosjektsider: <https://sikt.no/tiltak/cris-nva-prosjektet>
- SIKTs sider om NVA: <https://sikt.no/tjenester/nasjonalt-vitenarkiv-nva>
- Nettside UiB: <https://www.uib.no/ub/172729/nva>
- Produksjonsversjon av NVA: <https://nva.sikt.no/>
- Testversjon av NVA: <https://test.nva.sikt.no/>

Kontakt

Spørsmål om NVA kan sendes til nva@uib.no

Dette vil være kontaktpunkt for alle spørsmål knyttet til systemet, tilganger, tilgjengeliggjøring og åpen publisering.

Med vennlig hilsen

Maria-Carme Torras-Calvo
avdelingsdirektør

Marion Mühlburger
fung.seksjonssjef, Seksjon for utdannings- og
forskningsstøtte

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Kopi: Instituttene